

MEDEDELINGENBLAD

HISTORISCHE VERENIGING HARDINXVELD-GIESSENDAM

JAARGANG 32 NUMMER 1

VOORJAAR 2010

Van de voorzitter	1
Gedicht 40-45	2
Het jaar van het herdenken	4
Reacties op het Mededelingenblad najaar 2009	6
Activiteiten van het bestuur	8
De Statenbijbel van dominee Van Spall	13
Genealogie	14
Morgen	20
Huisterpen, de pareltjes van de Alblasserwaard	20
Vrouw, we gaan de dreg ophalen (deel twee)	23
Spullen uit de visserij	26
Het schippersleven van Teunis van der Plas	27
Recensies	29
Wetenswaardigheden	32
Winters van toen	36
Schenkingen	37
Wie, wat, waar?	38
Publicaties en overige uitgaven	Omslag 3

Omslagfoto: 't Gat bij klop, olievert Bram de Jong.

COLOFON

Uitgever	Historische Vereniging Hardinxveld-Giessendam
Eindredactie	J.F. Teeuw-van der Plas
Redactieleden	W.F. van de Bree-Ooms, A. Dubbeldam-van der Waal van Dijk, M.J.H. de Haan
Foto's	Fotoarchief van de Historische Vereniging, Bram de Jong Arnold de Haan, Teun Sluimer, bibliotheek Hardinxveld e.a.
Druk en lay-out	De Groot Drukkerij Goudriaan
Oplage	1050
Redactieadres	Amerhof 9, 3371 SZ Hardinxveld-Giessendam, telefoon 0184- 416380 e-mail: jannyteeuw@kpnplanet.nl
Verschijnen	Tweemaal per jaar, gratis voor leden en zusterorganisaties. Losse verkoopprijs: € 3,50
Copyright	Overname van artikelen of gedeelten daarvan is toegestaan mits vermelding van de bron en toezending van een exemplaar

BESTUUR

T. Sluimer	Parallelweg 126	3371 GE	Hardinxveld-Giessendam	0184-616107	voorzitter
W. F. van de Bree-Ooms	Buitendams 77	3371 BB	Hardinxveld-Giessendam	0184-614563	secretaris
A. Kampman-Timmer	Van Leeuwenhoekstraat 71	2984 EG	Ridderkerk	0180-428594	penningmeester
M. J. H. de Haan	Buitendams 4	3371 BL	Hardinxveld-Giessendam	0184-616586	archivaris
Joh. van den Bout	Rivierdijk 197	3372 BM	Hardinxveld-Giessendam	0184-616450	lid
J. J. van Houwelingen	Kerkstoep 1	3372 DG	Hardinxveld-Giessendam	0184-617726	lid
A. Koorevaar	De Sav. Lohmanstraat 60	4207 NV	Gorinchem	0183-628647	lid
J. F. Teeuw-van der Plas	Amerhof 9	3371 SZ	Hardinxveld-Giessendam	0184-416380	lid

De minimumcontributie bedraagt € 15,00 per jaar. Voor leden tot 18 jaar en ouder dan 65 jaar € 12,50.

Bankrekening: 32.50.99.138, girorekening: 3879669. Bij elke betaling s.v.p. duidelijk uw lidnummer vermelden en wat u betaalt.

Donaties zien wij graag tegemoet. Zie voor meer info: www.hv-hardinxveld-giessendam.nl

VAN DE VOORZITTER

Teun Sluimer

Het afgelopen halfjaar is er van alles gebeurd in onze Vereniging.

Op 14 april hebben we in de bibliotheek aan de Pietersweer onze jaarvergadering gehouden. Deze locatie was gekozen, omdat de presentatie van onze 44^e publicatie 'Merwedegijzelaars, slachtoffers van de razzia van 16 mei 1944', gepaard ging met een tentoonstelling over deze razzia. De bibliotheek heeft de ruimte daarvoor beschikbaar gesteld. Het paste allemaal precies. Tot de laatste stoel was bezet. Het werd een zeer bijzondere avond. Centraal stond de herinnering aan de Merwedegijzelaars.

Anja van der Starre, dochter van Bas van der Starre, een merwedegijzelaar, is de auteur van deze publicatie. Zij hield een boeiende en soms wel emotionele inleiding en powerpointpresentatie over dit onderwerp. Er waren ook vele genodigden die ergens betrokken waren geweest bij deze ingrijpende gebeurtenis in ons dorp en de regio.

Gert Romijn, zoon van een merwedegijzelaar, heeft in samenwerking met Anja van der Starre een dvd geproduceerd, die samen met het boekje een goed beeld geeft van wat er in 1944 gebeurd is.

Een ander belangrijk feit is het weer in de vaart brengen van onze drijverschuit de HD1. Vele jaren heeft Bas de Ruyter met veel zorg en lief-

de de boot onderhouden en beheerd. Door zijn drukke muzikale bezigheden als toetsenist en dirigent moest hij een keus maken. Een drijver van meer dan 100 jaar vaarklaar houden is geen kleinigheid. Bas heeft daar erg veel tijd en energie in gestoken, waarvoor we hem bijzonder dankbaar zijn. Het was dan ook geen gemakkelijke zaak om een nieuwe, terzake kundige schipper te vinden. Het liefst iemand uit Hardinxveld, die bovendien beschikt over een ligplaats aan de rivier. Die opgave was te groot. Gelukkig hebben wij Rolf van Andel uit Woudrichem bereid gevonden met de HD1 te varen. En dat is dan ook al gebeurd tijdens de Lijnolie- Teer- en Ouwe Klare race op zaterdag 24 april. Het was een prachtig gezicht al die drijvers met hun bruine zeilen over de Merwede te zien varen, met de HD1 trots aan de kop van het veld. De hele vloot werd gastvrij onthaald bij visserijbedrijf Klop, waar Sjanie en Ruup alle opvarenden en belangstellenden onthaalden op koffie en gerookte paling. Mevrouw Wiebosch reikte als burgemeester de gemeentelijke wisselprijs, 'De verkoren zalm', uit. In de daaropvolgende roeiwedstrijd werd de HD1 vijfde.

We zijn bijzonder blij dat we weer een bekwaame schipper hebben gevonden, maar we hopen de HD1 toch weer aan deze kant van de rivier te krijgen.

GEDICHT

Meester Schaafsma, voor de ouderen onder ons de bekende schoolmeester van de School met de Bijbel in Boven-Hardinxveld, heeft een gedicht geschreven over de oorlogsjaren. Of het wel eens gepubliceerd is, weten wij niet. Wij kregen dit ten geschenke. Omdat het in dit 65e bevrijdingsjaar een speciale betekenis heeft, hebben wij besloten dit te plaatsen.

1940 – MEI – 1945 GEKNECHT – BEVRIJD

In negentienhonderdveertig,
De tiende van de Mei,
Toen kwam het Duitse leger,
In drommen, rij aan rij.
Hun bommenwerpers raasden
Laag over stad en veld.
Ook tank en pantserauto
Werd tegen ons gesteld!

Dat was de macht van Hitler
En 't Duitse Nazirijk.
Hij wou Europa knechten
Een slavenjuk gelijk
Hij gaf niet om verdragen,
Hij brak 't beloftewoord.
Zo heeft hij in de wereld
De vrede en rust verstoord!

Wie kon hem weerstand bieden?
Hoe zou zijn macht gestuit?
Het ene volk na 't andere
Viel den tiran ten buit.
Zijn trotsheid werd steeds groter
En brallend klonk de kreet:
"Voor Duitsland ligt victorie
Aan ieder front gereed!"

De Koningin moest vluchten
Met haar Ministerraad.
Ontkwam dus aan de vijand,

Wat maakte hem dat kwaad.
Hij had er op gerekend
Te vangen Wilhelmen.
Maar moest in grote woede
Zijn prooi 't ontglippen zien.
Ons leger streed wel dapper
Voor Volk en Vaderland.
Doch tegen Naziwreedheid
En macht was 't niet bestand.
Toen Rotterdam verwoest werd,
Bemerkte ons volk alras,
Dat voor zo'n wrede vijand
Ook niets meer veilig was!

Wij moesten 't overgeven!
Ons land werd toen bezet.
De Nazi-heerser stelde
Hier onbeperkt de wet;
En wat dat wel betekent,
Dat werd ons volk gewaar.
De overheerser drukte
Steeds feller, jaar op jaar!

Ons voedsel werd gestolen,
Bezittingen geroofd.
Het Nazi-doel bleek duid'lijk:
De volkskracht moest gedooft!
Wel duizenden der burgers
Sloot men in cel of kamp.
En maakte daar hun leven
Door smart en pijn tot ramp!

Nog wreder werd de vijand
Steeds meer en meer brutaal
Greep hij de jonge mannen!
Een roof op grote schaal.
Van goederen en van mensen
En wat men nog behield,
Dat werd door 's vijands benden
In wrede lust vernield!

Zo leed een vijftal jaren
Ons volk als nooit voorheen.
't Leek wel of 'rijke Neerland
Door God verlaten scheen.
Gans arm en uitgemergeld
Was 't land in grote nood.
En een groot deel van de burgers
Ten prooi aan hongersnood!

Zo kon 't niet lang meer duren.
De nood steeg wel ten top.
En duizenden gebeden
Zond men ten hemel op.
Zou God nog willen horen?
Wij hadden 't wel verbeurd.
Ons volk had – rijk gezegend –
Zich van hem afgescheurd.

Toch heeft God willen horen.
Hij schonk genâ voor recht.
Beschikte bondgenoten
Voor ons, zo lang geknecht.
Een sterk en machtig leger
Van vrienden overzee
Kwam tegen Duitsland strijden.
En bracht de vrijheid mee!

Met macht van man en wapen
Viel het de vijand aan.
En mocht na bange worsteling
Hem gans en al verslaan!
Zo brak de Nazi-keten
Dan eindelijk eens stuk.
En daagde weer de vrijheid:
Verpletterd was zijn juk!

Thans klinkt 't "Oranje boven"
Weer op uit hart en mond.
En mogen wij God loven,
Die ons weer uitkomst zond.
Luid willen wij nu zingen
Ons vrolijk vrijheidslied.
God dankend, die Oranje
En Neerland niet verliet!

A.G. de Jong, kunstschilder Hardinxveld-Giessendam

HET JAAR VAN HET HERDENKEN

Arie Koorevaar

Het is 2010, het jaar waarin wij herdenken dat het 65 jaar is geleden dat wij na 5 jaar oorlog zijn bevrijd, vragen veel mensen zich af wat er is geworden van degenen die hun leven hebben gewaagd om ons de vrijheid te geven. Ik was zelf te jong om te beseffen wat oorlog was. Zo kwam ik als schipperskind, in de zomer van 1942, nadat mijn vaders schip was gevorderd door de Duitsers, bij mijn grootouders in Den Bout te logeren.

Het werd een lange logeerpartij, ruim 3 jaar. Er gebeurde veel om mij heen. Een komen en gaan van veel verschillende mensen in dat kleine huisje met huisnummer 92.

Honger heb ik niet echt gehad, geweld ging aan mijn directe omgeving voorbij. Doordat die vreemde mensen in uniformen in ons schoollokaal woonden, hoefde ik niet naar school, dus een erg lange vakantie. In november 1942 kreeg ik er nog een zusje bij.

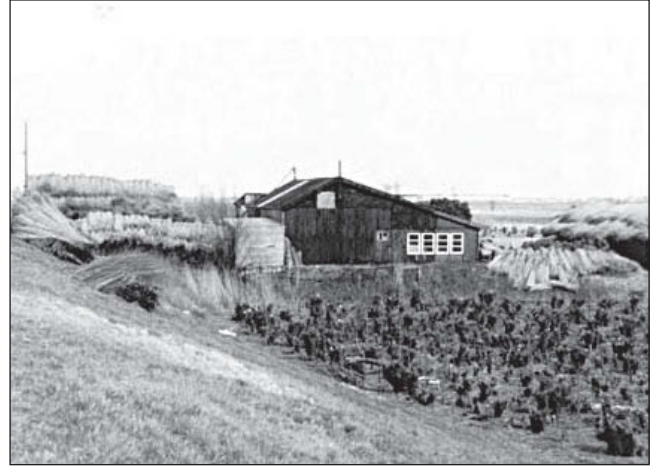

Toch ging ik beseffen dat dit een situatie was die niet normaal was. Veel vliegtuigen en van die rare dingen

waar je de motor niet van hoorde, een vliegtuig zonder normale vleugels die men een V1 noemde. Mijn herinneringen zijn mij nu nog veel waard. Veel verhalen van bevrijdingsfeesten heb ik in mijn geheugen opgeslagen. Mijn ooms, twee broers van mijn moeder, waren bij de ondergrondse en voeren 's nachts naar Werkendam en later naar de geallieerden in Drimmelen. Men bracht berichten heen en weer en in het laatste halfjaar ook mensen naar bevrijd gebied en medicijnen mee terug, vooral insuline, want daar was een groot gebrek aan in het bezette gebied. Die mensen die men overbracht waren belangrijke personen, zoals de voorzitter van de Christelijke Vakbond en later de voorzitter van de Raad van State. Ook mensen uit het verzet die een groot gevaar liepen en soldaten en piloten.

Ik wilde wel eens weten wat er allemaal van waar was van datgene wat men mij had verteld. Toen ik dan ook enkele jaren geleden het

boek de 'De Biesbosch Crossings 1944-1945' te zien kreeg, bleek dat veel uit dat boek bijna woordelijk klopte met wat men mij had verteld.

De Mattenschuur

De schrijver van het boek, Piet van der Hoek, leeft nog. Ik heb hem een bezoek gebracht in Werkendam, in maart van dit jaar en de nu 88-jarige heeft mij daarbij nog veel verteld. Hij kwam bij Cees de Boon terecht, schuilnaam

Cees en Arie de Boon

Hardinxveldse Cees. Die bracht hem in een donkere, maanloze nacht, met een bootje, dat verstopt was onder de bossen riet in de mattenschuur aan de buitenkant van den dijk, naar de overzijde van de rivier. Cees de Boon was al op 5 september 1944, dolle dinsdag, via een dominee in het verzet terechtgekomen.

Hoe hij in de illegaliteit verzeild is geraakt? Van der Hoek was door de Duitsers gevangen genomen en naar Amersfoort gebracht en daar

begin 1945 ontsnapt. Hij kwam via diverse omwegen in Hardinxveld terecht en moest maar weer proberen om over de rivier in Werkendam te komen. Het vervoer van goederen en mensen was toen al niet meer per veerpont mogelijk. Geen maan en het juiste getijde van eb en vloed was een voorwaarde om te kunnen varen. Naar Werkendam was het roeien. Maar toen men later naar het bevrijde gedeelte Noord-Brabant aan de andere zijde van de Amer moest, ging het per kano/sloep met een motor die nagenoeg geruisloos was. De afstand van 20 kilometer was te groot om te roeien. Doordat de Duitsers over snelle en goed bewapende boten beschikten, werd het steeds gevaarlijker. Het kon dan ook niet uitblijven dat er op een gegeven ogenblik crossers in hun handen zijn gevallen. De groep ANDRÉ waartoe de crossers behoorden, was een onderdeel van de landelijke organisatie 'de groep Albrecht'. De bevrijding kwam in het zicht, maar vlak voor dat het zover was, werden er

toch nog enkele gevangen genomen crossers gefusilleerd, ondanks dat er overeengekomen was met de Duitsers dat dat niet zou gebeuren. Kort na de bevrijding kwamen de twee broers De Boon in hun militaire uniformen weer behouden in Hardinxveld terug.

Na de bevrijding moest men den draad van het normale leven weer oppakken. Het werk in de rietmatten werd weer hun dagelijkse bezigheid. Al snel bleek dat de saamhorigheid die in de oorlog aanwezig was onder de bevolking als sneeuw voor de zon was verdwenen. De situatie in bevrijd Nederland, was niet wat men er van verwacht had. Veel mensen uit het verzet bleven gefrustreerd achter. Nadat de beide broers Cees en Arie in 1948 in Park Sonsbeek bij Arnhem door koningin Juliana gedecoreerd waren, zijn zij respectievelijk in 1951 en 1954 met hun gezin geëmigreerd naar Canada. Na nog een aantal keren met hun vrouw op familiebezoek te zijn geweest in Boven-Hardinxveld zijn zij in 1988 en 1994 in Canada overleden.

REACTIES MEDEDELINGENBLAD NAJAAR 2009

J.F. Teeuw-van der Plas

Een reactie van Arie Jan Stasse op het artikel **'Bram Stasse, commissionair, brievenaar-der en postdirecteur (1952-1928):**

Abraham Teunis (Bram) Stasse was niet mijn vader, maar een neef van mijn betovergrootvader. Helaas heb ik nog geen foto van hem kunnen vinden. Wel een ansichtkaart waarop het oude postkantoor van Boven-Hardinxveld staat, het gebouwtje links van de dijk:

Boven-Hardinxveld Postkantoor met N. D. Herv. Kerk

Foto Moret Motoren (blz. 3)

Mevrouw Annie van Aken-Damen wist te vertellen dat de man in het midden van de achterste rij haar vader is, de heer Adrianus Damen.

Het café Koorevaar (blz. 3)

Bij het stukje over het café van de familie Koorevaar ontbraken enkele foto's.

Die willen we u niet onthouden...

Café fam. Koorevaar in Hardinxveld

Café de lunchroom van Piet Koorevaar

Veehandelaar Bakker en Stratenmaker Piet van der Wart.
Achter de bar : Jo van Piet

Bas de Ruyter (blz. 7)

Bas de Ruyter, die al jarenlang de zalmschouw van de HV onderhoudt, zocht een opvolger. In het najaarsnummer werd dit ook vermeld, maar door een misverstand is de achternaam van Bas verwisseld met de naam Visser. Bas, mijn welgemeende excuses hiervoor. Intussen is er in de vacature voorzien. De heer Van Andel uit Woudrichem heeft toegezegd de drijfvershuut HD1 te onderhouden, totdat er zich een Hardinxvelder aanmeldt om onze unieke historische HD1 te behouden voor de toekomst. Er zal nu ook meer mee worden gevaren, wat beter is voor de schuit.

Katoenen tasje

Het katoenen tasje met de mooie historische tekeningen van Jesse is in de smaak gevallen. Wij kregen vele lovende reacties, die vooral het milieuvriendelijke karakter van het tasje benadrukten.

Boekje 'Gekleed in de Waard'

Er kwam een late reactie binnen op enkele teksten in het boekje 'Gekleed in de Waard'.

Pag. 13 De oudere man met halsdoekje is Adriaan van de Minkelis, geboren in 1840 en overleden in 1918. Hij was ongehuwd.

Pag. 84 De vrouw met 'harseslappie' is de grootmoeder van Piet Boer.

Pag. 85 De teksten bij de mutsen zijn verwisseld. Links is het Giessendamse model en rechts het Hardinxveldse.

Een vet varken; huisslacht in vroeger tijden (blz. 21)

Er kwam een reactie van de dochter van slager Bouter. Zij benadrukte nog eens dat haar vader altijd tijdens de huisslachten zeer netjes, accuraat en hygiënisch werkte, anders dan in het artikel wordt vermeld.

De alinea over de Keuringswet met de advertentie van slager Bouter uit de Merwebode suggereert dat het over deze slager gaat. Natuurlijk is dat niet het geval.

Deze advertentie dient als illustratie van huisslachten in ons dorp. Het had ook een andere slager kunnen zijn.

Gerrit Dekker (blz. 39)

Een reactie van mevrouw Egas, Irenestraat 42, geboren 1926. Judith Dekker was gehuwd met Kees Pippel, tweede huwelijk met Kees Ritmeester, groenteboer in Den Bout, derde huwelijk met ene Hoornaar.

Zij had twee zonen, Dirk en Gerrit. Dirk woont in de Tiendwaert en Gerrit is al heel vroeg elders gaan wonen, heeft wel vrouw en kind. Die woonden in de buurt van de Boutse school. Jan Dekker woonde bij zijn zus Judith. Zij was een lieve, vrolijke vrouw.

Boekje '150 jaar openbaar onderwijs in Hardinxveld en Giessendam' (blz. 49)

De heer G. Bergman was schoolhoofd in Giesen-Oudekerk van 1954-1964.

Scheepsramp 11 mei 1940

Er kwam nog een late reactie van de heer J. Coenraads uit Boven-Hardinxveld op een artikel uit het Mededelingenblad najaar 2007. Daarin wordt verhaald over een boekje, geschreven door de heer Hamel wiens vader is verongelukt bij die scheepsramp op 11 mei 1940.

De heer Coenraads schrijft het volgende:

'...Wij (drie vrienden) liepen over de Buurt om een uur of zeven 's avonds, het was mistig en we konden Werkendam amper onderscheiden toen we opeens geronk van een vliegtuigje hoorden en even later een plons, dat leek of er iets gedumpt werd.

Wij hebben dat later verteld aan de autoriteiten, maar men haalde de schouders op. Later bleek dit een mijn te zijn, want er voer op 11 mei een Rode Kruisbootje op die mijn en er ontstond een grote ontploffing waarbij alle opvarenden zijn omgekomen. Eén werd begraven op het kerkhof in het Kromme Gat, waar zijn grafsteen nog staat..."

ACTIVITEITEN VAN HET BESTUUR

J.F. Teeuw-van der Plas

Maandelijks vergaderingen

Elke vierde vrijdag van de maand vergadert het bestuur in het Historisch Informatie Centrum.

Wekelijkse opening van het HIC

Op zaterdag van 10.00-12.00 uur. Ook in de vakanties. Voor informatie, oude foto's, e.d.

Genealogisch spreekuur

Elke eerste woensdag van de maand wordt er in de bibliotheek een genealogisch spreekuur gehouden door enkele leden van de Genealogiegroep van de Historische Vereniging Hardinxveld-Giessendam.

Etalages en vitrines

Om de zes weken worden de etalages van het HIC en een vitrine in het RAP-gedeelte van de bibliotheek ingericht met materialen die betrekking hebben op historische en/of actuele onderwerpen.

Najaarsvergadering

Op 26 november 2009 is op de najaarsvergadering in de Drijvershof te Boven-Hardinxveld, een lezing gehouden door de heren J.A. Bogert en H. Rijnveld van de Stichting Streektaal Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Het onderwerp was 'Streektaal', dat met veel verve werd vertolkt door beide heren. Er werden ver-

halen en gedichten in streektaal voorgedragen. Wij willen de leden die de avond hebben bezocht, bedanken voor hun vrijwillige bijdragen in de daarvoor bestemde 'verkiezingsbus'.

Mededelingenblad

In december verscheen het najaarsnummer, jaargang 31. Deze keer met een omslag in herfstkleuren van de mooie Peulenlaan met zijn markante bomen. Er was ook een milieuvriendelijk aardigheidje bij in de vorm van een linnen tasje met een mooie tekening van monumenten van ons dorp.

De Vereniging streeft ernaar om twee keer per jaar dit blad te laten verschijnen.

Het wordt gratis verzonden naar de bijna duizend leden van de Historische Vereniging.

Promotiedag

Zaterdag 20 februari nam de HV deel aan een promotiedag in Het Hof in Dordrecht.

Er lagen publicaties en de bekende hoepmakersfilm werd vertoond. Deze dag was georganiseerd door DiEP, een organisatie binnen het stadsarchief van Dordrecht.

Monumentencommissie

Eén van de leden van het bestuur heeft twee keer per jaar overleg met de Monumentencommissie van de gemeente Hardinxveld-Giesendam.

Zo blijven we op de hoogte van de bouw- en sloopplannen van de gemeente.

Kerkbezoek

Op maandag 8 maart 2010 bezocht de Genealogiegroep van de Historische Vereniging de Ned. Herv. Kerk in de Peulenstraat onder leiding van de heer A. den Dikken oudkerkvoogd. De heren A. Koorevaar, A. Verhoef, G. Ambachtsheer en J. Dubbeldam waren op zoek naar gegevens uit de doopboeken en huwelijksregisters die daar in de kluis worden bewaard.

De boeken die ingezien konden worden:

Doopboek van	Huwelijken:	Lidmaten:
1660-1714	1688-1704	1731-1859
1749-1795	1705-1723	1835-1951
1796-1811	1730-1965	
1817-1840 klein boek	1960-1988	
1841-1868 klein boek	1966-1988	
1849-188		
1869-1906		
1907-1944 - 09 juli		
1882-1937		
1937-1994 -22 mei		

Voorjaarslezing/ledenvergadering

Op woensdag 14 april is in de bibliotheek aan de Pietersweer te Hardinxveld-Giessendam de algemene ledenvergadering gehouden.

Het programma was als volgt:

Na de opening door de voorzitter, de heer T. Sluimer, werd het 44e deel in de Historische Reeks Hardinxveld-Giessendam gepresenteerd. Titel: 'Merwedegijzelaars, slachtoffers van de razzia van 16 mei 1944'. Het eerste exemplaar werd door de heer Sluimer overhandigd aan de schrijfster, mevrouw A. van der Starre, die daarna een lezing hield over dit bijzondere boek.

Dit jaar is het 66 jaar geleden dat deze grote vergeldingsrazzia plaats vond in de dorpen Har-

dinxveld, Giessendam, Sliedrecht, Sleeuwijk en Werkendam. De razzia was een reactie van de bezetter op het doodschieten van twee landwachters door het verzet in de Hollandse Biesbosch. Bij de razzia werden meer dan 600 mannen in de leeftijd van 18 tot en met 25 jaar opgepakt en dezelfde dag nog op transport gesteld naar Kamp Amersfoort. Binnen zes weken werd een groot aantal van deze zogenaamde Merwedegijzelaars vrijgelaten, veelal op afspraak van de scheepswerven waar zij werkzaam waren. De mannen die dit geluk niet hadden, werden afgevoerd naar Duitsland, waar ze onder erbarmelijke omstandigheden in diverse kampen te werk werden gesteld. 26 van hen keerden nooit meer terug.

Na de pauze, onder het genot van koffie/thee werd de vergadering geopend.

Na de notulen van de algemene ledenvergadering van 14 april 2009, volgde een kort verslag van de werkzaamheden van het bestuur in het afgelopen jaar. De verslagen over financieel beleid, kascontrolecommissie en vaststelling jaarrekening 2009 verliep vlot en de begroting 2010 en vaststelling contributie 2011 werden goedgekeurd. De heer T. Bongen heeft zich beschikbaar gesteld als nieuw lid van de kascontrolecommissie. Er waren geen mutaties in het bestuur en het verslag van de heer A Koorenaar over de genealogie was duidelijk. Na het voorlezen van de plannen voor het komende jaar en de rondvraag werd de vergadering ges-

loten. Het was een zeer bijzondere en mooie bijeenkomst.

De reacties van de bijna 130 bezoekers waren

unaniem zeer positief.
Allen hartelijk dank voor uw komst!

Genealogische middag in de bibliotheek van Hardinxveld-Giessendam.

Gerrit Ambachtsheer doet hiervan verslag:
Op zaterdagmiddag 24 april opende de bibliotheek aan de Pietersweer vanaf 13.00 uur haar deuren voor mensen die geïnteresseerd zijn in het onderzoek naar hun voorgelacht. De middag was een initiatief van de heren Arie Koore vaar (bestuurslid) en Jan Dubbeldam (oud-bestuurslid) en mevrouw Nel Scheijgrond, bibliothecaris van de bibliotheek. Deelnemers aan de middag waren de Historische Vereniging van Werkendam en De Werken, de Geschiedkundige Vereniging Giessenburg en Schelluinen, de Genealogische Vereniging 'de Stamboom' uit Sliedrecht en natuurlijk onze eigen Historische Vereniging. De verenigingen hadden elk een eigen stand ingericht waar bezoek-

ers al hun vragen met betrekking tot genealogie konden stellen. Daarnaast hebben afgevaardigden van het stadsarchief Dordrecht, de Nederlandse Genealogische Vereniging en

de heer Swets een presentatie gegeven over 'Oud schrift en huizen- en adressenonderzoek in het oude centrum van Dordrecht' (DiEP), hoe genealogisch onderzoek te verrichten met behulp van het internet (NGV) en de genealogie van de familie Swets. Kortom, er was meer dan voldoende te beluisteren, bespreken en te bekijken voor de bezoekers. Er waren belangstellenden uit de gehele omgeving. Bezoekers en medewerkers hadden de tijd én ruimte om de genealogische kwesties rustig te bespreken. Uiteindelijk is genealogie ook geen haastige hobby. Het was een ontspannen en gezellige middag met interessante lezingen, waar iedereen echt iets van opstak. Aan de opzet heeft het zeker niet gelegen, de organisatie was prima. Onze dank gaat uit naar mevrouw Scheijgrond, die de voorbereidingen hiervoor heeft getroffen.

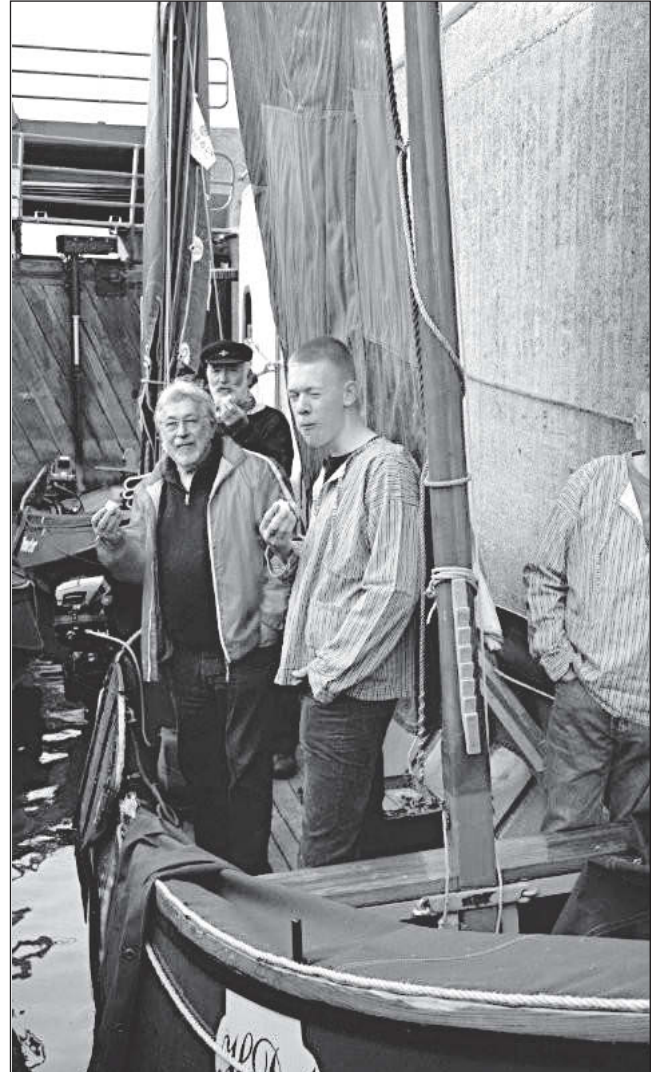
Themaweeke in 'De Lange Wei'.

In het verzorgingshuis werd de laatste week van april 2010 een feestweek georganiseerd met als thema de historie van het dorp Hardinxveld-Giessendam. Natuurlijk heeft de H.V. ook haar medewerking verleend. Jan Dubbeldam presenteerde op maandag 19 april een diaserie 'Met herinneringen aan vroeger tijden' en op woensdagmiddag 21 april hebben twee leden van het bestuur een kraampje bemand met boekjes en het nieuwe, pas verschenen 'Merwedegijzelaars'. Ook de dozen met foto's uit het archief van Het Kompas werden met belangstelling bekeken.

Teer-Lijnolie en Ouwe Klare Race

Op 24 april waren De Merwede en Afgedamde Maas het decor van de vierde editie van deze race. De vloot van drijverschuiten voer langs Werkendam, Boven-Hardinxveld, Gorinchem en Woudrichem.

De drijverschuit HD1 van de Historische Vereniging heeft ook aan deze wedstrijd meegedaan. Eén van de bemanningsleden was de heer T. Sluimer, voorzitter van de H.V. Zijn verslag kunt u lezen in 'Van de voorzitter' op pagina 2.

Digitaliseren

In het HIC bevinden zich enkele tientallen mappen met wel meer dan 3500 oude foto's die u wekelijks kunt inzien. Onze archivaris, de heer De Haan, heeft die oude foto's uit het H.V.-archief gedigitaliseerd. Een megaklus! Eén druk op de knop en een foto die je zoekt, kun je met trefwoorden gemakkelijk vinden.

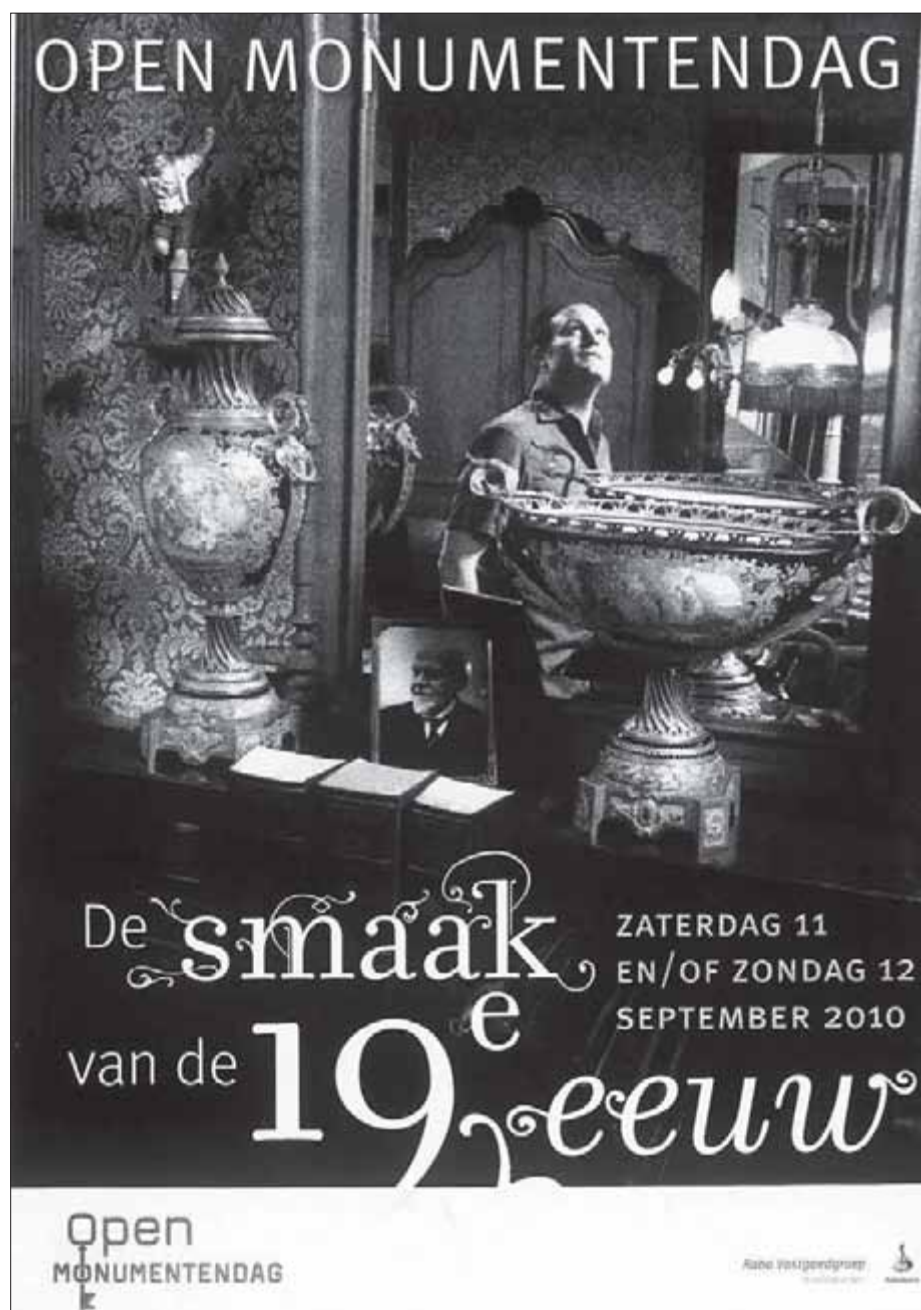
Braderie

Het bestuur treft al weer voorbereidingen voor de braderie op 19 juni.
Dit jaarlijks terugkerende festijn in de Peulen-

straat trekt veel publiek uit het dorp en de omgeving. Wij staan met onze kraam vóór het HIC, dus dat is gunstig. Komt u zeker eens langs voor een praatje en een plaatje (foto).

Open Monumentendag

Deze valt dit jaar op 11 september 2010 en het thema is 'De smaak van de 19e eeuw'. De H.V. heeft zich aangemeld en houdt zich intussen bezig met het samenstellen van het programma. Houdt u op de hoogte door de regionale kranten te lezen.

DE STATENBIJBEL VAN DOMINEE VAN SPALL

Arnold de Haan

Onlangs ontving onze vereniging van de heer Zwanenburg uit Zeist een Statenbijbel.

Dit lijvige boekwerk werd in delen gedrukt bij de bekende drukkerij van Johannes Enschedé & Zn. De inhoud bestaat uit het Oude en het Nieuwe Testament, de Psalmen, de Gezangen en de Catechismus. De verschillende delen werden niet gelijktijdig gedrukt. De druk van het Nieuwe Testament en de Psalmen is van 1827, de Gezangen werden in 1834 gedrukt. Bij de overige delen is geen drukjaar vermeld. Het is dus duidelijk dat deze Statenbijbel vermoedelijk kort na 1834 is ontstaan door de samenvoeging van reeds voorhanden zijnde delen.

Opmerkelijk is dat zich voorin het boek een "Acte van Consent" van 1822 bevindt.

Hierin verklaart het Provinciaal Kerkbestuur van Noord-Holland dat alleen die bijbels voor het openbaar liturgisch gebruik worden toegelaten,

die zijn goedgekeurd door genoemd Provinciaal Kerkbestuur en waren voorzien van de handtekening van Hermanus Rietveld, predikant te Amsterdam.

Op dit blad prijkt dan ook, onder het wapen van Amsterdam, de handtekening van Ds. Rietveld. U vraagt zich wellicht af waarom nu iemand uit Zeist een Statenbijbel schenkt aan onze vereniging. De oorzaak daarvan is tweeledig. Ten eerste staat met verdiepte vergulde kapitalen op de leren omslag van de Statenbijbel gedrukt: "Gemeenteraad van Hardinxveld". Dit geeft aan dat de bijbel blijkbaar in gebruik is geweest bij onze "vroede vaders". Het is ons niet duidelijk in welke hoedanigheid dat gebruik heeft plaatsgevonden maar de veronderstelling dat voor de aanvang van de raadsvergaderingen hieruit werd gelezen ligt voor de hand. Op een zeker moment is deze gewoonte blijkbaar in onbruik geraakt en is de Statenbijbel in handen gekomen, vermoedelijk geschenken, aan de plaatselijke dominee Van Spall.

Dit blijkt onder meer uit het feit dat de domi-

nee zijn naam op de binnenzijde van het voorblad schreef. Daarmee is ook de relatie gelegd met de schenker, de heer Zwanenburg wier echtgenote een nazaat was van dominee Van Spall.

Ds. G.J. van Spall

Wie was nu deze dominee Van Spall?

Gerard Jan van Spall werd geboren op 18 maart 1819 te Koedijk. Hij studeerde theologie te Leiden. In 1845 nam hij zijn eerste beroep aan als predikant te Giessendam en Neder-Hardinxveld. Blijkbaar had hij het hier naar zijn zin want hij is er niet meer weggegaan. Hij overleed te Hardinxveld op 1 juli 1887, na er 44 jaar predikant te zijn geweest en werd begraven op het kerkhof aan de Kerkweg.

Hij trouwde in 1845 met Elisabeth Everdina Goedbloed, een meisje uit Harderwijk. Het echtpaar woonde in de pastorie naast de sluis en werd gezegend met acht kinderen, vijf meisjes en drie jongens.

Helaas werden drie van hun dochters niet oud, één overleed op 20-jarige leeftijd, een andere werd slechts 12 jaar en de derde niet meer dan 15 maanden.

Een andere tragedie die het dominees gezin trof was de dood van hun oudste zoon die, naar zijn vader, ook Gerard Jan was genoemd.

De jongen zat op het gymnasium te Leiden en was met vakantie thuis.

Bij het zwemmen in de Merwede met zijn broer en enige vriendjes verdrong de knaap, slechts 14 jaar oud.

Uit bovenstaande zal duidelijk zijn dat deze Sta-

tenbijbel voor ons dorp van bijzondere historische waarde is.

Helaas is de leren band plaatselijk beschadigd door gebruiksslijtage en ook de koperen sloten

zijn niet meer compleet.

Het ligt in de bedoeling deze te laten restaureren, zodat deze weer in zijn oude luister wordt hersteld.

GENEALOGIE

Arie Koorevaar, Gerrit Ambachtsheer

Vaak worden wij benaderd door mensen die een voorwerp of gegevens bij ons brengen uit een nalatenschap. Zo hebben wij van de heer Zwanenburg uit Zeist een vrij uitgebreide genealogie van wel 100 pagina's groot ontvangen. Het betreft de familie Van Spall. Een vreemde naam die in 1500 voorkwam in Rheinland in de omgeving van Koblenz in Duitsland.

In Nederland in 1640 in Rechtelijke Archieven in Westmaas in de Hoeksewaard. Voor ons was belangrijk dat Gerard Jan van Spall, geboren in 1819 in Koedijk in Oost-Gelderland, na zijn theologieopleiding Neder-Hardinxveld als standplaats heeft gekozen. Hij is in 1889 in Hardinxveld overleden. Hij was in 1845 getrouwd met Elisabeth Everdina Goedbloed, geboren in Harderwijk. Het gezin kreeg 8 kinderen, 5 dochters en 3 zonen.

Mocht u in uw zoektocht naar voorouders de namen uit dit korte overzicht zijn tegengekomen, dan kunt u bij ons deze genealogie inzien.

Het Historisch Informatie Centrum in Peulensstraat 243 is bij de meesten van onze leden en vooral die uit Hardinxveld-Giessendam, wel bekend. Elke zaterdagmorgen zijn wij geopend van 10 tot 12 uur. Er zijn dan een of meerdere bestuursleden en/of leden van de werkgroep genealogie aanwezig.

Als u met uw vragen bij ons komt, proberen wij u altijd te helpen met het zoeken in onze archieven. Dat kunnen gegevens van uiteenlopende aard zijn. Dat doen wij graag voor u en dat is voor leden gratis. Alleen als u ergens een kopie van wilt hebben, vragen wij een kleine vergoeding voor de onkosten.

Ook niet-leden zijn van harte welkom en wor-

den door ons op dezelfde manier geholpen. Bij het verstrekken van grotere hoeveelheden gegevens en/of het fotograferen van gegevens of foto's zien wij ons genooddacht om de gemaakte kosten door te berekenen. Het is dan ook niet toegestaan om grotere bestanden en/of foto's van onze computer op een meegebrachte usb-stick te zetten.

C.a. 1856 - 1907 Spall.

Spall vd. Plas 1860 - 1998

Kwartierstaat van Jasje Breur

Zoals u van ons gewend bent, publiceren wij ook deze keer weer een kwartierstaat. We hebben ditmaal geen nog levend en bekend persoon gekozen. De kwartierstaat begint bij Jasje Breur, geboren aan het prille begin van de 20e eeuw, alsook getogen in 'Den Bout'. Op 23-jarige leeftijd is zij getrouwd en in Rotterdam gaan wonen. De naam Breur was echter een veelvoorkomende familienaam in 'Den Bout', vooral in de omgeving van de 'Boutse School', officieel genaamd 'School I'.

Eén van de belangrijkste redenen om te kiezen voor Jasje Breur is, dat we hopen dat er wat verhalen loskomen over deze Boutse familie. Maar niet alleen over de familie Breur. We weten relatief weinig over 'Den Bout' en hebben ook weinig oude foto's van deze Hardinxveldse volksbuurt. Als reden wordt wel gegeven dat de bewoners van Den Bout het over het algemeen niet breed hadden, en voor foto's al helemaal geen tijd en geen geld hadden. Toch doen we bij dezen een oproep aan u, lezers, om met informatie en/of foto's te komen uit

het verleden die betrekking hebben op Den Bout. Daarnaast houden we ons van harte aanbevolen voor aanvullingen op de kwartierstaat (evenals aanvullingen op eerder gepubliceerde kwartierstaten), ook als het gegevens van de kinderen van mensen uit het gepubliceerde kwartier betreft. We willen deze keer van de gelegenheid gebruik maken iets meer toe te lichten hoe het opstellen van zo'n kwartierstaat in zijn werk gaat. Wij, de werkgroep Genealogie van de Historische Vereniging, gebruiken het programma Aldfaer en hebben hierin door de jaren heen vrijwel alle reguliere genealogische gegevens met betrekking tot Hardinxveld en Giessendam opgeslagen. Met regulier bedoelen we hier de informatie die komt uit de Burgerlijke Stand van beide dorpen vóór ongeveer 1910, en informatie uit de doop- en trouwboeken van vóór de invoering van de Burgerlijke Stand in 1811.

De kans is dus erg groot dat als (een deel van) uw voorgeslacht hier vandaan kwam, we u met één druk op de knop minimaal een basis kunnen laten zien van uw eigen kwartierstaat. Waarom niet gelijk compleet? Omdat er inmiddels zo'n 64.000 personen in het bestand zitten en dat bestand is ten eerste bij lange na niet foutloos. Ten tweede zijn de juiste koppelingen tussen ingevoerde personen nog lang niet overal aanwezig en correct. Ten derde lopen we onherroepelijk tegen beperkingen aan. Eén van die beperkingen is wanneer mensen ineens lijken te 'verdwijnen' uit een dorp. Dit was in deze kwartierstaat bijvoorbeeld het geval met Willem Corneliszn. Breur, die gehuwd was met Marrigje Joostdr. Dekker (kwartiernummers 8 en 9). In zo'n geval biedt een andere bron mogelijk uitkomst. In dit geval was dat het Bevolkingsregister, waar we ontdekten dat het echtpaar in 1864 naar Dordrecht is verhuisd. Met die wetenschap was het vervolgens niet lastig hun overlijdensdata te achterhalen.

Een andere beperking is wanneer 'reguliere' bronnen vrijwel zeker verloren zijn gegaan. Een voorbeeld is het Gaarderregister van Giessendam van vóór 1767. Dit register bevatte van 1695 tot 1811 de impost (de 'belasting') ontvangsten voor het trouwen en begraven van

Foto van de 'Boutse school', genomen vanaf de dijk.

inwoners van Holland. Van echtparen die in Giessendam voor de wet zijn getrouwd vóór 1767 is de datum vrijwel niet te achterhalen. Vermoedelijk is het register verloren gegaan tijdens de grote dorpsbrand van 1777, waar ook het huis van de Schout, waar het register werd bewaard, betrokken was. We kregen hier bijvoorbeeld mee te maken bij Klaas Herberszn

De Notaris W. J. VAN DER ELST,
te Werkendam, is voornemens aldaar, in de herberg van A. A. HOOFT, op
Woensdag den 27 Juni 1883,
des namiddags om 1 uur, in eene zitting, tegen contante betaling,
PUBLIEK TE VERKOOPEN:
Een overdekt
TJALKSCHIP,
genaamd »de Hendrika Pieterella»,
groot 49 tonnen, oud 9 jaren,
met staand en loopend WAND en
verderen inventaris en ROEIBOOT,
liggende en te bezien in den Bout,
onder Hardinxveld, bevaaren geweest
door J. W. BREUK te Hardinxveld.
Nadere inlichtingen te bekomen ten
kantore van den Notaris VAN DER
ELST voornoemd.
Zegt het voort.

Kamsteeg en Neeltje Geertsdr. van Wijn-gerden (kwartiernummers 34 en 35).

Terug naar het kwartier. De oudste bij ons bekende Breur uit dit geslacht is Arien Corneliszn Breur, afkomstig uit Alblasserdam. Hij huwde in 1687 in Alblasserdam met Aeltje Leendertsdr. Via het huwelijk van zijn zoon met iemand uit Nieuw-Beijerland,

komen de oudste Breuren uit onze kwartierstaat weer terug naar de Alblasserwaard, naar Giessendam om precies te zijn. Jan Willem Breur is de eerste persoon die zich vestigt in 'Den Bout'. Van bijna elke generatie Breur hebben we bevestiging gevonden dat ze schipper waren. Tijdens onze speurtocht kwamen we onder andere de volgende advertentie tegen uit de 'Nieuwe Gorinchemse Courant' van 21 juni 1883. Na een aantal maanden geprobeerd hebbende vanuit Den Bout zelfstandig zijn tjalkschip te verkopen, gaf Jan Willem het uit

handen aan een Notaris. Jan Willem had zijn schip vernoemd naar zijn vrouw, Hendrika Pieterella.

Zijn zoon Pieter vertrok in 1911 met zijn hele gezin, waaronder Jasje, uit Den Bout, om vanuit Gorinchem het grootste gedeelte van zijn leven als visser werkzaam te blijven. Hij heeft de terugloop van de visserij mee moeten maken, waardoor het gezin het niet altijd even breed heeft gehad. Hij mocht ruim 62 jaren met zijn vrouw, Willemijntje Tromp, getrouwd zijn. Dochter Jasje vertrok al in 1923 naar Rotterdam, om daar te trouwen. Ze zou tot aan het einde van haar leven in Rotterdam blijven.

Generatie 1 (proband)

1 Jasje Breur, geboren op 22 januari 1900 in Boven-Hardinxveld. Jasje is overleden in 1986 in Rotterdam, 85 of 86 jaar oud.

Jasje trouwde, 23 jaar oud, op 21 februari 1923 in Rotterdam met Gerrit Kapsenberg, 25 jaar oud. Gerrit is geboren op 6 juni 1897 in Rotterdam, zoon van Gerrit Kapsenberg en Geertruida Catharina Le Blanc. Gerrit is overleden in 1946 in Rotterdam, 48 of 49 jaar oud.

Generatie 2 (ouders)

2 Pieter Breur, geboren op 20 januari 1868 in Boven-Hardinxveld. Pieter is overleden op 22 oktober 1957 in Gorinchem, 89 jaar oud.

Hij trouwde, 27 jaar oud, op 4 januari 1896 in Hardinxveld met de 20-jarige

3 Willemijntje Tromp, geboren op 20 januari 1875 in Hardinxveld. Willemijntje is overleden op 2 juni 1962 in Gorinchem, 87 jaar oud.

Generatie 3 (grootouders)

4 Jan Willem Breur, geboren op 21 maart 1838 in Hardinxveld. Jan Willem is overleden op 15 oktober 1911 in Boven-Hardinxveld, 73 jaar oud.

Hij trouwde, 27 jaar oud, op 13 januari 1866 in Hardinxveld met de 23-jarige

5 Hendrika Pieterella de Rover, geboren op 6 oktober 1842 in Hardinxveld. Hendrika is overleden op 16 februari 1923 in Hardinxveld, 80 jaar oud.

6 Arie Tromp, geboren op 30 mei 1849 in Hardinxveld. Arie is overleden op 21 november 1929 in Hardinxveld, 80 jaar oud.

Hij trouwde, 25 jaar oud, op 29 augustus 1874 in Hardinxveld met de 24-jarige

7 Jasje Blokland, geboren op 5 augustus 1850 in Sliedrecht. Jasje is overleden op 6 januari 1929 in Hardinxveld, 78 jaar oud.

Generatie 4 (overgrootouders)

8 Willem Corneliszn Breur, geboren op 3 november 1801 in Giessendam. Willem is overleden op 18 augustus 1882 in Dordrecht, 80 jaar oud.

Hij trouwde, 24 jaar oud, op 24 augustus 1826 in Hardinxveld met de 23-jarige

9 Marrigje Joostdr Dekker, geboren op 7 januari 1803 in Neder-Hardinxveld. Marrigje is overleden op 4 november 1866 in Dordrecht, 63 jaar oud.

10 Pieter Pieterszn de Rover, geboren op 23 september 1800 in Boven-Hardinxveld. Pieter is overleden op 3 augustus 1875 in Hardinxveld, 74 jaar oud.

Hij trouwde, 25 jaar oud, op 9 september 1826 in Hardinxveld met de 25-jarige

11 Metje Louwerensdr van der Plas, geboren op 23 oktober 1800 in Boven-Hardinxveld. Metje is overleden op 13 december 1886 in Hardinxveld, 86 jaar oud.

12 Teunis Teuniszn Tromp, geboren op 8 oktober 1809 in Neder Hardinxveld. Teunis is overleden op 3 mei 1850 in Hardinxveld, 40 jaar oud.

Hij trouwde, 27 jaar oud, op 13 mei 1837 in Hardinxveld met de 27-jarige

13 Pieterella Jansdr Woudenberg, geboren op 25 februari 1810 in Giessendam. Pieterella is overleden op 10 mei 1900 in Hardinxveld, 90 jaar oud.

14 Teunis Blokland, geboren op 14 oktober 1816 in Sliedrecht. Teunis is overleden op 12 mei 1897 in Sliedrecht, 80 jaar oud.

Hij trouwde, 25 jaar oud, op 17 maart 1842 in Sliedrecht met de 20-jarige

15 Willempje van de Graaf, geboren op 2 maart 1822 in Sliedrecht. Willempje is overleden vóór 24 november 1870, ten hoogste 48 jaar oud.

Generatie 5 (betovergrootouders)

16 Cornelis Arijszn Breur. Hij is gedoopt op 20 januari 1771 in Nieuw-Beijerland. Cornelis

is overleden op 3 november 1850 in Hardinxveld, 79 jaar oud.

Hij trouwde, 24 jaar oud, op 13 juni 1795 in Giessendam met de 23-jarige

17 Marigje Klaasdr Kamsteeg. Zij is gedoopt op 22 december 1771 in Neder-Hardinxveld. Marigje is overleden op 16 september 1857 in Hardinxveld, 85 jaar oud.

18 Joost Reijerszn Dekker. Hij is gedoopt op 9 mei 1773 in Neder Hardinxveld. Joost is overleden op 2 oktober 1804 in Hardinxveld, 31 jaar oud.

Hij trouwde, 23 jaar oud, op 19 juni 1796 in Neder-Hardinxveld met de 22-jarige

19 Annigje Gijsbertsdr Buijtendijk. Zij is gedoopt op 12 juni 1774 in Neder Hardinxveld. Annigje is overleden op 23 september 1809 in Hardinxveld, 35 jaar oud.

20 Pieter Gerritszn de Rover. Hij is gedoopt op 20 november 1763 in Boven-Hardinxveld. Pieter is overleden op 17 maart 1841 in Hardinxveld, 77 jaar oud.

Hij ging in ondertrouw, 22 jaar oud, op 25 augustus 1786 in Hardinxveld met de 20-jarige

21 Lena Cornelisdr den Breejen. Zij is gedoopt op 24 november 1765 in Boven Hardinxveld. Lena is overleden op 13 april 1840 in Hardinxveld, 74 jaar oud.

22 Louwerens Hendrikszn van der Plas. Hij is gedoopt op 9 augustus 1754 in Boven-Hardinxveld. Hij ging in ondertrouw, 32 jaar oud, op 29 september 1786 in Hardinxveld met de 25-jarige

23 Annigje Gerritsdr Klop. Zij is gedoopt op 28 juni 1761 in Boven Hardinxveld. Annigje is overleden op 6 februari 1846 in Hardinxveld, 84 jaar oud.

24 Teunis Pieterszn Tromp, geboren in Giessendam. Hij is gedoopt op 26 november 1769 in Neder Hardinxveld. Teunis is overleden op 13 december 1842 in Hardinxveld, 73 jaar oud. Hij ging in ondertrouw, 24 jaar oud, op 23 mei 1794 in Giessendam met de 22-jarige

25 Ariaantje Jansdr de Gelder, geboren op 23 september 1771 in Werkendam. Ariaantje is overleden op 26 december 1834 in Hardinxveld, 63 jaar oud.

26 Jan Arieszn Woudenberg. Hij is gedoopt op 18 augustus 1776 in Ameide. Jan is overle-

den op 3 november 1854 in Giessendam, 78 jaar oud.

Hij trouwde, 24 jaar oud, op 17 november 1800 in Giessendam met de 21-jarige

27 Lijsbeth Pietersdr de Hoog. Zij is gedoopt op 30 mei 1779 in Neder-Hardinxveld. Lijsbeth is overleden op 25 augustus 1859 in Giessendam, 80 jaar oud.

28 Elias Herbertszn Blokland. Hij is gedoopt op 25 september 1768 in Neder-Hardinxveld. Elias is overleden op 22 april 1828 in Sliedrecht, 59 jaar oud.

Hij trouwde, 28 jaar oud, op 29 april 1797 in Neder-Hardinxveld met de 18-jarige

29 Jasje Hendriksdr van der Vlies. Zij is gedoopt op 12 juli 1778 in Neder-Hardinxveld. Jasje is overleden op 8 mei 1848 in Sliedrecht, 69 jaar oud.

30 Willem Meeszn van de Graaf, geboren op 16 november 1775 in Sliedrecht. Willem is overleden op 24 juni 1857 in Sliedrecht, 81 jaar oud.

Hij trouwde, 40 jaar oud, op 23 november 1815 in Sliedrecht met de 37-jarige

31 Jakoba Willemsdr de Visser, geboren op 18 juni 1778 in Hoge Zwaluwe. Jakoba is overleden op 5 november 1853 in Sliedrecht, 75 jaar oud.

Generatie 6 (oudouders)

32 Arij Corneliszn Breur. Hij is gedoopt op 5 augustus 1736 in Nieuw-Beijerland.

Hij trouwde, 27 jaar oud, op 3 juni 1764 in Nieuw-Beijerland met de 24-jarige

33 Dirkje Gerritsdr Blaak. Zij is gedoopt op 11 oktober 1739 in Piershil. Dirkje is overleden op 2 januari 1795 te Giessendam.

34 Klaas Herberszn Kamsteeg. Hij is gedoopt op 15 augustus 1745 in Neder-Hardinxveld. Hij trouwde met

35 Neeltje Geertsdr van Wijngerden. Zij is gedoopt op 30 augustus 1744 in Neder-Hardinxveld. Neeltje is overleden op 13 februari 1822 in Giessendam, 77 jaar oud.

36 Reijer Jacobszn Dekker. Hij is gedoopt op 10 februari 1732 in Boven-Hardinxveld. Reijer is overleden op 6 april 1781 in Hardinxveld, 49 jaar oud. Hij ging in ondertrouw, 31 jaar oud, op 8 april 1763 in Hardinxveld met de 25-jarige

37 Marigje Gijsbertszn van Lopik. Zij is gedoopt op 12 mei 1737 in Bleskensgraaf. Marigje is overleden op 21 maart 1821 in Hardinxveld, 83 jaar oud.

38 Gijsbert Korszn Buijtendijk. Hij is gedoopt op 2 april 1747 in Neder-Hardinxveld. Gijsbert is overleden op 27 april 1802 in Neder-Hardinxveld, 55 jaar oud.

Hij ging in ondertrouw, 26 jaar oud, op 18 november 1773 in Hardinxveld met de 18-jarige

39 Geertruij Pietersdr Hoogendoorn. Zij is gedoopt op 25 december 1754 in Neder-Hardinxveld. Geertruij is overleden op 19 februari 1819 in Giessendam, 64 jaar oud.

40 Gerrit Janszn de Rover. Hij is gedoopt op 14 september 1727 in Boven-Hardinxveld. Gerrit is overleden op 7 juli 1808 in Hardinxveld, 80 jaar oud.

Hij ging in ondertrouw, 28 jaar oud, op 10 oktober 1755 in Hardinxveld met de 24-jarige

41 Aaltje Pietersdr Verhoef. Zij is gedoopt op 17 december 1730 in Neder-Hardinxveld. Aaltje is overleden op 3 februari 1814 in Hardinxveld, 83 jaar oud.

42 Cornelis Gerritszn den Breejen. Hij is gedoopt op 13 augustus 1724 in Boven-Hardinxveld. Cornelis is overleden op 20 juli 1801 in Hardinxveld, 76 jaar oud.

Hij trouwde, 29 jaar oud, op 12 april 1754 in Hardinxveld met de 21-jarige

43 Ariaantje Cornelisdr Brandwijk. Zij is gedoopt op 15 november 1732 in Giessendam. Ariaantje is overleden op 27 december 1771 in Hardinxveld, 39 jaar oud.

44 Hendrik Aartszn van der Plas. Hendrik is overleden op 15 september 1800 in Boven-Hardinxveld.

Hij ging in ondertrouw op 20 september 1748 in Hardinxveld met de 31-jarige

45 Sara Roelsdr van den Bout. Zij is gedoopt op 17 januari 1717 in Boven-Hardinxveld. Sara is overleden op 16 maart 1796 in Boven-Hardinxveld, 79 jaar oud.

46 Gerrit Gerritszn Klop. Hij is gedoopt op 10 februari 1732 in Boven-Hardinxveld. Gerrit is overleden op 9 april 1807 in Hardinxveld, 75 jaar oud.

Hij ging in ondertrouw, 24 jaar oud, op 6 maart 1756 in Hardinxveld met

47 Pieternella van 't Land.

48 Pieter Geeritszn Tromp. Hij is gedoopt op 21 november 1745 in Neder-Hardinxveld. Pieter is overleden op 12 maart 1817 in Giessendam, 71 jaar oud.

Hij trouwde, 21 jaar oud, op 8 mei 1767 in Sliedrecht met de 21-jarige

49 Maijke Teunisdr de Paus. Zij is gedoopt op 20 maart 1746 in Sliedrecht. Maijke is overleden op 27 november 1800 in Sliedrecht, 54 jaar oud.

50 Jan Pieterszn de Gelder. Hij is gedoopt op 20 februari 1734 in Neder-Hardinxveld.

Hij trouwde, 27 jaar oud, op 13 november 1761 in Neder-Hardinxveld met de 24-jarige 51 Marigje Dingemansdr den Uil. Zij is gedoopt op 30 december 1736 in Neder Hardinxveld. Marigje is overleden op 7 mei 1811 in Hardinxveld, 74 jaar oud.

52 Arie Corneliszn Woudenberg. Hij is gedoopt op 20 oktober 1742 in Ameide. Arie is overleden op 30 april 1812 in Ameide, 69 jaar oud.

Hij trouwde, 22 jaar oud, op 23 januari 1765 in Ameide met de 29-jarige

53 Maria Ottodr van Zuilen, geboren in Jaarsveld. Zij is gedoopt op 10 juli 1735 in Lopik. Maria is overleden op 2 april 1783 in Ameide, 47 jaar oud.

54 Pieter Gijsbertszn de Hoog. Hij is gedoopt op 30 maart 1755 in Neder Hardinxveld.

Hij trouwde, 23 jaar oud,
op 6 december 1778 in Neder-Hardinxveld met de 26-jarige

55 Maria Sionsdr Bakker. Zij is gedoopt op 13 februari 1752 in Neder-Hardinxveld.

56 Herber Eliaszn Blokland, geboren in Neder-Hardinxveld. Hij is gedoopt op 14 november 1734 in Neder-Hardinxveld. Herber

is overleden op 26 januari 1801 in Hardinxveld, 66 jaar oud.

Hij ging in ondertrouw, 28 jaar oud, op 23 november 1762 in Hardinxveld met de 24-jarige

57 Burgje Teunisdr de Paus. Zij is gedoopt op 19 oktober 1738 in Sliedrecht. Burgje is overleden op 21 september 1803 in Hardinxveld, 64 jaar oud.

58 Hendrik Teuniszn van der Vlies. Hij is gedoopt op 8 augustus 1751 in Neder-Hardinxveld. Hendrik is overleden op 20 november 1808 in Hardinxveld, 57 jaar oud.

Hij ging in ondertrouw, 26 jaar oud, op 2 november 1777 in Hardinxveld met de 21 of 22-jarige

59 Johanna Catharina Mulder, geboren in 1755 in Heusden. Johanna is overleden op 1 december 1828 in Neder-Hardinxveld, 72 of 73 jaar oud.

60 Mees Willemszn van de Graaf. Hij is gedoopt op 19 september 1745 in Sliedrecht. Mees is overleden op 7 juni 1831 in Sliedrecht, 85 jaar oud.

Hij trouwde, 22 jaar oud, op 15 april 1768 in Sliedrecht met de 24-jarige

61 Grietje Joostzn Prins. Zij is gedoopt op 19 januari 1744 in Sliedrecht. Grietje is overleden op 19 mei 1786 in Sliedrecht, 42 jaar oud.

62 Willem Adriaanszn de Visser, geboren op 31 augustus 1745 in Hooge Zwaluwe. Willem is overleden op 1 mei 1809 in Zwaluwe, 63 jaar oud. Hij is begraven op 4 mei 1809 in Zwaluwe.

Hij trouwde, 26 jaar oud, op 22 maart 1772 in Hooge en Lage Zwaluwe met

63 Maria Adriaansdr Ruijtenberg, geboren in Raamsdonk. Maria is overleden op 23 december 1788 in Zwaluwe.

MORGEN

Dick de Jong

In de Hardinxveldse bovenpolder was ooit een eigendom, een stuk land dat bekend stond onder de naam Tienmorgen. Die naam is gebruikt voor het exploitatieplan dat destijds aan de oostkant tegen de bestaande uitbreiding van Boven-Hardinxveld is geplakt. Dat stuk (wei)land was 10 morgens groot, ongeveer 8,54 hectare.

Een morgen is een stuk land ter grootte van 0,85 ha. Als je momenteel in het kadaster kijkt, zie je dat nog best wat stukken grond die afmeting van 8.500 m² hebben. Die grootte geldt althans in onze omgeving, waar de Rijnlandse morgen wordt aangehouden; elders kunnen de afmetingen wat afwijken.

De benaming 'morgen' komt van het feit dat dit stuk land van een zodanige grootte is dat het in één morgen (ochtend) kan worden geploegd. In het verleden waren er meer van dit soort benamingen. Zo kende men oppervlakteaanduidingen als 'dagwerk' (0,68 ha), 'dagmaaiens' (0,6156 ha), 'koegang' (0,7349 ha) en een 'schepel gezaai' (0,0680).

De Rijnlandse morgen was de meest voorkomende. Deze werd gebruikt in het hele westen

van wat nu Nederland is, maar ook wel in het buitenland, bij voorbeeld in Pruisen.

Het aardige van dergelijke oude oppervlaktematen is de afhankelijkheid van subjectieve zaken. Want hoelang je doet over het ploegen van een stuk land van 0,85 ha is afhankelijk van hoe snel je gaat. Dat wordt bepaald door de kracht en leeftijd van het dier dat voor de ploeg is gespannen, een paard of de os. Maar ook door de behendigheid van de boer 'die voortploegt', hoe vroeg in de morgen hij is begonnen, hoeveel rust hij (voor zichzelf of het trekdier) nam enzovoort.

Een dergelijke subjectiviteit zie je ook terug bij bepaalde lengtematen, zoals de duim, de voet en de el. Dat waren dan ook lengten die per streek (en van oorsprong zelfs per persoon) konden verschillen. Dat veranderde met de invoering van het metrieke stelsel, toen er werd overgegaan op de meter. Een meter van de juiste lengte werd toen in Parijs opgeslagen, in een klimatologisch niet beïnvloedbare ruimte, zodat de meter altijd een meter lang is gebleven. En daarbij aansluitend is de morgen nu gewoon 8.500 vierkante meter.

HUISTERPEN, DE PARELTJES VAN DE ALBLASSERWAARD.

Fred van den Beemt

We gaan terug naar het jaar 1966. De Romeinse en prehistorische vondsten die vanaf 1961 door de amateurarcheologen van de AWN, afd. Lek-en Merwestreek zijn gedaan, kregen veel belangstelling vanuit archeologisch Nederland. De archeologen van de toenmalige Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodem Onderzoek (ROB), de Rijksuniversiteit Leiden en het Rijksmuseum uit Leiden lieten zich met regelmaat van de klok zien. De aanvankelijke gedachte dat in dit lage deel van Nederland oudere bewoningssporen van vóór de middeleeuwen gevonden zouden worden, werd gezien als niet mogelijk. Deze zienswijze is toen op grootse wijze herzien. Dat zelfde geldt in zekere mate ook voor de oudste middeleeuwse sporen die door de pioniers, de kolonisten, van de Alblasserwaard van zo'n 1000 jaar terug, heb-

ben achtergelaten. De pioniers wierpen in verband met de strijd tegen het water verhoogde woonplaatsen ofwel huisterpen op. Heden ten dage zijn deze in de Middeleeuwen ontstane huisterpen in het landschap van nu te bewonderen.

De hoogste woonheuvel van Oud-Alblas aan de Noordzijde bij de brug over de Alblas.

De eerste middeleeuwse bewoning vond rond de eeuwwisseling van het jaar 1000 plaats. Zij hielden zich bezig met het graven van de eerste kaarsrechte sloten om het water af te voeren naar de afwaterende riviertjes zoals de Alblas, de Giessen, de Goudriaan, de grotere waterstromen de Merwede en de Lek. Meesttijds startte men met het verkavelen vanaf de oeverwallen van de krekken en de rivieren. Het land werd vanaf hier door de ontwatering droog en toegankelijk gemaakt voor voornamelijk vee-teelt. De percelen, de kavels werden in veel gevallen in breedten uitgezet van 120 meter.

Met het inklinken van het veen en de stijging van het water in de rivieren werden de oeverwallen plaatselijk of in grotere lengten verhoogd ter bescherming tegen het water. De huisterpjes ontstonden. De terpjes werden met elkaar verbonden en daarmee ontstond de eerste dijkvorming. De huisterpen zijn vanaf de oorspronkelijke ondergrond vanaf ca. 1100 opgeworpen en zijn in de loop van de eeuwen steeds opgehoogd met klei uit de omgeving, met mest en met huisvuil. Het huisvuil in vorm van aardewerk scherven en beenderen van dieren vertelt ons veel over het leven van de mensen die vanaf het jaar 1000 en daarna de Waard droog hebben gelegd, droog hebben gehouden en hun vee hebben verzorgd.

De huisterpen zijn voor de bewoningsgeschiedenis zeer bijzonder. Om die reden is er in de jaren '70 een inventarisatie gemaakt van het aantal huisterpen in de Alblasserwaard en het aantal niet bebouwde huisterpen. Uit de inventarisatie is gebleken dat de Alblasserwaard zo'n 475 woonheuvels telt en er van dit aantal ten tijde van de inventarisatie 20 niet waren bebouwd. Hieronder volgt het overzicht van het aantal huisterpen per (oude) gemeente.

Plaats	Aantal
woonheuvels	
Ameide	3
Alblasserdam	6
Bleskensgraaf	52
Brandwijk	12
Giessenburg	68
Gorinchem	5

Goudriaan	46
Groot- Ammers	32
Hardinxveld-Giessendam	10
Hoog-Blokland	1
Hoornaar	10
Meerkerk/Broek	23
Molenaarsgraaf	56
Nieuw-Lekkerland	-
Nieuwpoort	-
Noordeloos	25
Ottoland	36
Oud-Alblas	45
Papendrecht	2
Schelluinen	18
Sliedrecht	-
Streefkerk	-
Tienhoven	3
Wijngaarden	21
Totaal aantal woonheuvels	475

Van deze 475 huisterpen zijn er bij de graafwerkzaamheden voor de bouw van nieuwe woningen enkele tientallen verkend of opgegraven. Zo kennen we de onderzoeken van Hardinxveld-Giessendam, Wijngaarden, Giessenburg, Papendrecht en Oud-Alblas.

Bij deze onderzoeken werden vondsten gedaan van aardewerk' uit de eerste jaren van de 11de eeuw. Buiten de huisterpen zijn er niet veel sporen van deze eerste middeleeuwse bewoning aangetroffen. Alleen ten noorden van Wijngaarden en de vondsten die bij het zwembad "de Hoogt" en de bij de Bethlehemkerk te Papendrecht zijn gedaan, zijn tot nu toe de enige bekende bewoningsplaatsen. Dit zijn vondsten die gedaan zijn op de oeverwallen van verlande geulen zoals de Papendrechtse stroomrug. Niet uitgesloten is dat er nog meer dergelijke nederzettingen onder de rivierklei verborgen liggen.

De bovengenoemde vindplaatsen zijn alle ontdekt bij graafwerkzaamheden voor nieuwbouw van huizen of voor de aanleg van een ijsbaan annex camping zoals in Oud-Alblas. Tijdens deze werkzaamheden werden scherven gevonden van potten van vroeg Pingsdorfaardewerk, gemaakt in het Duitse Rijnland. Dit aardewerk is voornamelijk met de hand gevormd en rijke-

lijk bestreken met ijzerhoudend slib. Ook werden er scherven gevonden die afkomstig zijn van met de hand gevormde potten met bolle bodem, ook wel kogelpotten genoemd. Ze zijn gemaakt in het Duitse Paffrath. Voorts werden nog jongere scherven gevonden van spaarzaam geglazuurde tuitkannen met manchetvormige kraag, afkomstig uit het Belgische Andenene bij Luik. Zij dateren uit de 12de eeuw.

In deze tijd zijn de dijken rondom de Waard al opgeworpen. Het rivierwater stijgt en het veen klinkt voortdurend door de onafgebroken ontwatering van het veengebied. Door de datering van de jongste vondsten die zijn gedaan bij de Bethlehemkerk in Papendrecht en de vondsten ten noorden van Wijngaarden, wordt de indruk gewekt dat de bewoning rond 1150 stopt en zich verplaatst naar de dijken van de Lek en de Merwede en naar de terpjes langs de

Oud-Alblas, Westeinde 57-59 voor de sloop in 1969.

riviertjes de Alblas, de Giessen en de Goudriaan. We zien dat in Oud-Alblas langs beide zijden van de Alblas een intensieve bewoning ontstaat in vorm van een lintbebouwing zoals Oud-Alblas in feite nu is. Er ligt zoals ook in de andere dorpen genoemd in het overzicht, een parelsnoer van huisterpjes met daartussen dijkes die de huisterpen met elkaar verbonden waardoor men elkaar ook over land kon bereiken. In de hogere ophooglagen worden aardewerk en dierenresten gevonden tot heden ten

dage. We kunnen spreken van een doorlopende bewoning van 1000 jaar en dat is uniek! Duidelijk is dat in de huisterpen veel geheimen liggen opgestapeld van de mensen die 1000 jaar geleden de eerste hand hebben gezet aan wat de Alblasserwaard nu is. De huisterpen zijn de pareltjes van niet alleen de Alblasserwaardse geschiedenis maar ook van nationaal archeologisch belang. Laten we er zuinig op zijn.

In Oud-Alblas vond in 1969 een verkenning plaats aan het Westeinde 57-59 op de plaats waar een 17de eeuwse boerderij had gestaan. De boerderij moest plaatsmaken voor de uitbreiding van bakkerij Vogel. Er was weinig tijd voor een uitgebreid onderzoek. In de kuilen die waren ontstaan met het verwijderen van de boerderij, werden scherven gevonden uit de 13de en 14e eeuw. Onder dit materiaal bevond zich een groot aantal fragmenten van één pot van grijs gesmoord aardewerk uit de 14de eeuw.

De 14e eeuwse voorraadpot uit de woon-heuvel Westeinde 57-59.

De pot is destijds gerestaureerd door de toenmalige ROB te Amersfoort en maakt tegenwoordig onderdeel uit van de collectie van de oudheidkamer "Boerderij Gijbeland" te Bleskensgraaf.

"VROUW WE GAAN DE DREG OPHALEN"

Uit de rijke woordenschat van visser Willem Klop (1910-1989) Deel 2

Illustraties Bram de Jong

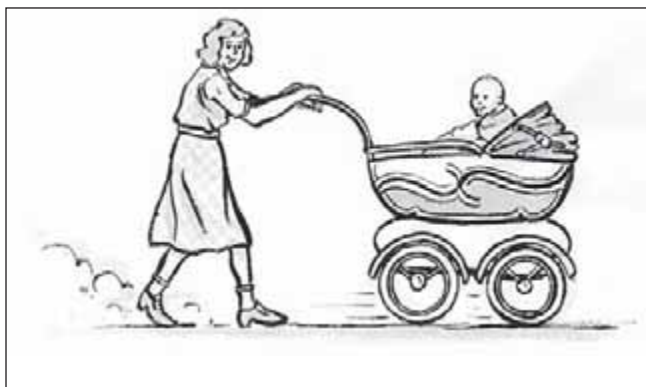
Flok de Ruiters die getrouwd is met Liesbeth Klop, de oudste dochter van visser Willem Klop en Arina van Houweligen uit Den Bout, schreef zo'n 150 uitdrukkingen en zegswijzen van zijn schoonvader bij elkaar en voorzag ze van een korte toelichting.

In het Mededelingenblad van het najaar 2009, zijn er al 50 gepubliceerd.

Nu volgen er nog een 50-tal en deze keer met een aantal illustraties van de hand van kunst schilder Bram de Jong, een dorpsbewoner, die zijn kunstwerken signeert met 'agdj' (Abraham Gerrit de Jong). Hij schildert en tekent in zijn vrije tijd, want zijn werk gaat voor.

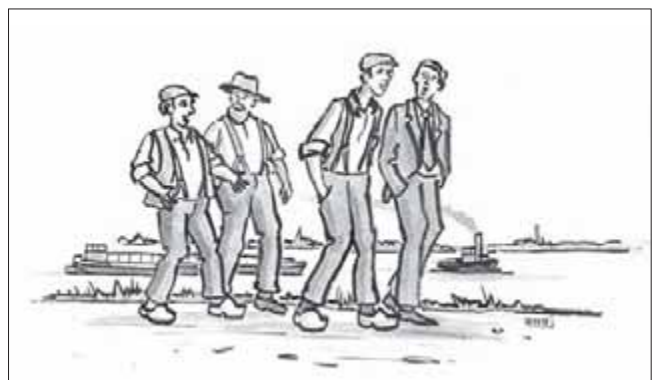
Bram heeft al diverse keren geëxposeerd in musea e.d. en wij zijn hem zeer erkentelijk voor deze bijdrage. Echt Hardinxvelds en Giessendam.

1. Die zitten niet in het donker.
(Die lijden geen armoe)
2. Ik ben een eind op hem verspeeld.
(Hij is hard achteruit gegaan)
3. Zij heeft alleen maar ererondjes gereden.
(Nooit kinderen gehad)

4. Zit niet zo te feziken.
(Waarschijnlijk verbastering van 'vieziken' maar net iets anders, aan je haar feziken)
5. Ze zien je niet hangen van de mist.
(Ze zien je gewoon niet staan)
6. Gek-uilen
(Gekheid maken)

7. Wat is dat voor een poppenspul?
(Raar gedoe)
8. Dat was de buurvrouw op ene maas.
(De buurvrouw is maar een voorbeeld. Bedoeld wordt: iemand die volkomen onverwachts uit de hoek komt)
9. Een ouwe morspot
(Een ouwe rommelaar)
10. 't Zit op een kort hopie.
(Die is gauw aangebrand)
11. Starogen.
(Begerig kijken)
12. Hij heeft z'n eigen stinkende gemaakt.
(Gehaat gemaakt)
13. De heren spaugen mekaar niet op d'r vessie. (Die vallen elkaar niet af, houden elkaar de hand boven het hoofd)
14. Een zimezetje. (Soort dames- of kindersondergoed)
15. Hij zag zijn geest kruipen.
(Hij had het niet te breed, zag onheil naderen)
16. Ga je mee een eindje fakken?
(Familietaal, kent diverse synoniemen voor lopen, zie ook de volgende drie:
17. Hij kwam de dijk uit borsten.
18. Hij kwam de dijk uit kletsen

19. Daar kwam zij ook nog- es aankakken.

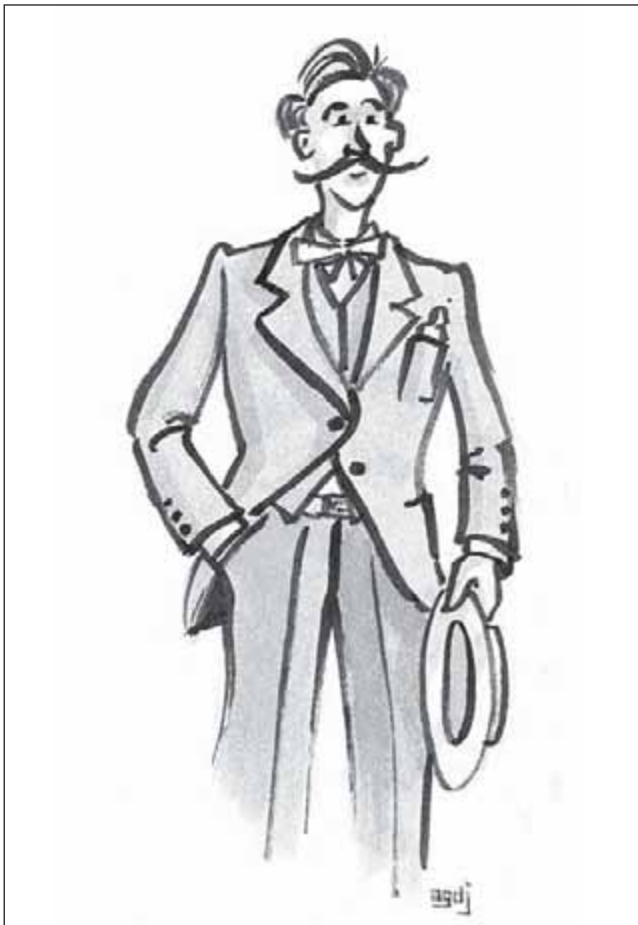
20. Daar zal hij geen zak zout opeten.
(Daar zal hij niet lang blijven)

21. Da's nogal aangepakt.
(Als er bijvoorbeeld een hoge rekening binnenkomt)

22. Een noop trekken.
(Een gezicht trekken)

23. Een opgemaakt mouwchie.
(Een overdreven verhaal)

24. Een kalefakker.
(Een opgedirkt type, iemand die zich mooi er voordoet dan hij is)

25. Stoffie van Floor.
(Ontleend aan schipper Floor, schrijver van een stichtelijke rubriek in het blad `Vriend van Oud en Jong')

26. Daar stond ik voor spot en spiegel.
(Daar stond ik in m'n hemd!)

27. Heb jij hem ook zien krinselen?
(Rondscharrelen)

28. Gierelegooi.
(Vieze soep)

29. Ik zag hem in een zwonk.
(In een flits of oogwenk)

30. Da's nog een heel begaai.
(Een heel karwei)

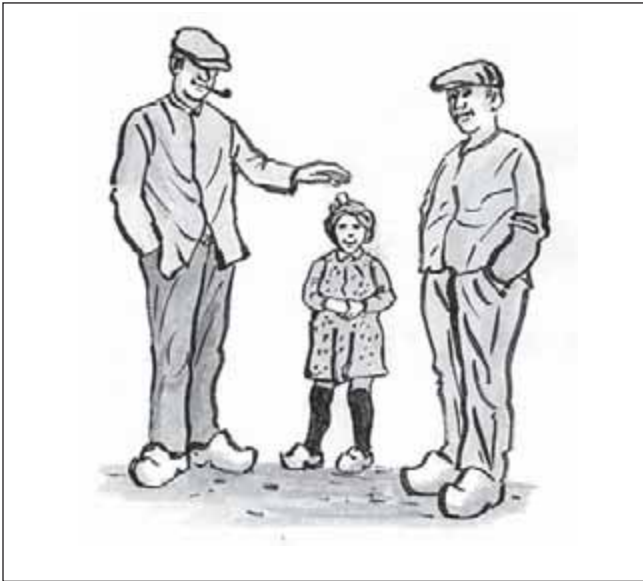
31. Was er nog iets van geloof te bespeuren?
(Standaardvraag als je van vakantie, bij voorbeeld in het buitenland, terugkwam)

32. Heb-ie nog geen maat?
Veel gestelde vraag aan opgroeiende
(klein) kinderen.

33. Hou je kak maar op.
(Figuurlijk: houd je maar in)

34. Een éérdneutjie.
(Klein manneke)

35. Hij zag zijn zonnechie ondergaan.
(Hij zag zijn plannen in duigen vallen)

36. Moeskoppen.
(Mokken)

37. Zij is niet zo aantrekkelijk.
(Hier is niet bedoeld dat er iets aan haar
uiterlijk mankeert, maar dat ze niet gauw
beledigd is)

38. Er zit geen fuchie aan
(Geen vlek of ander vuil)

39. Ik heb er al een giertij opzitten
(Ik ben heel vroeg opgestaan)

40. Ze kregen lucht van 't haas.
(Ze begonnen onraad te ruiken)

41. Wat een loodlepel.
(Iets tussen zoutzak en waardeloze figuur)

42. Smorrelen.
(Een morsige manier van eten koken)

43. De lucht ziet zo grauw als een slek
(Zo grauw als een slak)

44. Met zo'n wind loopt het water grondeloos
leeg (Zoiets gebeurt bij een felle oosten-
wind. Omgekeerd 'bost het water op')

45. Dat pak staat je geveegd.
(Als gegoten)

46. Hij loopt met heel z'n snoeptafel open.
(Aardige manier om te zeggen dat iemand
z'n gulp open staat)

47. De speelman zit nogal op het dak.
('t Gaat er nogal vrolijk aan toe)

48. Recht voor 't lappie.
(Recht in de zeilen, 't gaat voor de wind)

pannetje en een blik met gaten te zijn. Dit werd duidelijk gebruikt om paling of vis af te wegen. Een aantal gewichten en een paar blokjes zaten er ook bij. Bij elkaar is het een interessante verzameling spullen waar ik zeer blij mee ben, omdat er veel aan te zien is. Vermeldenswaardig is dat deze spullen zijn geweest van Pieter Klop en dat een deel hiervan afkomstig is van de HD 75, de laatste bij Van der Hoff gebouwde drijverschuit.

HET SCHIPPERSLEVEN VAN TEUNIS VAN DER PLAS

Aart Kooreva

Teunis van der Plas, zoon van Jan van der Plas en Aagje Sluimer. Zijn vader, die voor de tweede keer was getrouwd en al drie kinderen had bij zijn eerste vrouw Pietertje Visser, stierf op dramatische wijze tijdens de jacht in de polder. Zijn moeder Aagje bleef met zes kinderen achter. Teunis was nog een peuter en zijn broer en zusje waren ook nog klein. Aagje hertrouwde met Jan van Heukelum, een

schipper en parlevinker. Teunis ging al op 12-jarige leeftijd varen met zijn opa Van Heukelum. Deze had een zeilaak van 80 ton waarmee men naar Vinkeveen zeilde om turf, die gelost werd op de werf 100 meter oostelijk waar nu het gemeentehuis staat aan het Diepje. Ze haalden vier vrachten turf en verkochten deze met een hondenkar langs de dijk. Het kleine ventje Teunis kwam net met zijn kuif

boven de handkar van zijn opa uit. Van Heukelom werd de Oudeturfschipper genoemd.

Teunis hielp zijn vader met het parlevinken als hij niet met zijn opa mee moest, het laden en lossen ging hem goed af.

's Zomers ging hij mee het water op en leerde zodoende de kneepjes van het parlevinken.

Zijn vader kon een grotere boot overnemen van Kees van der Meijden en Teunis zag zijn kans om met de oude boot van zijn vader op 20-jarige leeftijd zelfstandig parlevinker te worden.

De eerste dag is de moeilijkste natuurlijk, zo zonder vader. 's Morgens had hij de boot geladen met zijn moeder en zus Jannie, naar wie hij de boot noemde. De boot van Teunis was klaar voor vertrek!

Maar hij liep door de zenuwen alsmaar heen en weer naar de wc, totdat zijn moeder riep: "Nu ga je varen en los die boel!"

En daar ging Teunis, zijn eerste reis als parlevinker. Zijn moeder en zus keken hem na tot hij vasthaakte aan zijn eerste klant. Het ijs was gebroken en het ging hem goed als parlevinker. Hij trouwde met Bertha Peursem uit Sliedrecht en ze kregen

drie kinderen. Maar de verdiensten werden minder door de concurrentie en Teunis doekte na 25 jaar zijn parlevinkerij op.

In 1962 begon hij met het repareren van bootjes in ijzerwerk. Het lassen en branden was net in opkomst en hij huurde de loods van Thijs de Jong aan het Diepje. Deze loods zat onder het huidige kantoor van De Rui-

ter en Vos en Ambachtsheer. Deze was net leeggekomen door het vertrek van Thijs de Jong naar Schijndel wegens uitbreiding. De Jong maakte kruiwagens, steekkarren en zelfs het oliebootje van Dekker en Stam is daar gemaakt. Zodoende kon Teunis de lasspullen overnemen. Hij maakte mooie nieuwe stuurhutjes voor diverse schippers. Het werd doorverteld en zodoende had hij genoeg werk.

Dit heeft hij gedaan tot zijn pensioen. Als je nu achter de loods staat, kun je nog lezen: T. van der Plas -lasbedrijf.

Teunis had nog meer talenten en begon te borduren. Hij heeft zoveel schilderijen geborduurd dat hij zelfs een expositie in het gemeentehuis heeft gehouden.

Onlangs hield een schipper mij aan en vroeg of ik die man was die stukjes schrijft over de parlevinkerij. Ik beaamde dat en vertelde dat ik

bezig was een stukje te schrijven over Teunis van der Plas. Nou, daar wist diegene ook iets over te vertellen. Tijdens de springvloed op 1 februari 1953 was de parlevinkboot van Van der Plas zo hoog tegen de dijk aangesmeten, dat hij door de golfslag een diepe put in het talud had geschuurd. Met man en macht heeft men de put kunnen herstellen, anders was de dijk daar met hoog water zeker doorgebroken.

RECENSIES

Jany Dubbeldam-van der Waal van Dijk

Venten en vrijen aan de overkant, Veerdienst Werkendam –Hardinxveld Theo Vos

Het voetveer Werkendam-Hardinxveld is een van de oudste veerdiensten van ons land. Na een lange periode van roei- en zeilovertochten, liet de gemeente Werkendam in 1926 de eerste van een serie van 4 motorveren bouwen. De 'Veerdienst III', een klassiek gelijnd pontje met een opvallend gele schoorsteen, vaart gelukkig nog elke dag 'Heen en Weer', behalve op zondag. Ook de verhalen zijn weer terug. Over het verre en minder verre verleden, over veermannen en hun passagiers, over stormen en dappere reddingen, over het dichtvriezen van de Merwede en het maken van een ijsveerpad. Waargebeurde verhalen, anekdotes en fraai beeldmateriaal zullen u ongetwijfeld verleiden om nog eens zo'n tochtje te maken over onze mooie rivier. Een alleraardigst boekje.

Uitgegeven door VOS&VOS vormgeving, Merwedestraat 3a, 4251 CR Werkendam.
Tel. 0183-503508. E-mail: info@vosenvos.com

De eeuw van mijn oma Hannie Visser – Kieboom

Op 25 december 2009 was het een eeuw geleden dat de boerendochter Johanna de Jong te Nieuw-Lekkerland geboren werd. Na haar huwelijk met Huibert-Willem de Kooter verhuisde ze naar Werkendam, waar ze in 1995 overleed. Haar levensverhaal is nu opgetekend door haar kleindochter en omspannt bijna de twintigste eeuw. Een eeuw waarin de mensheid stormachtige ontwikkelingen meemaakt, maar die ook gekenmerkt wordt door twee wereldoorlogen, de crisis en de emanci-

patie van de vrouw. Welke invloed dit allemaal heeft gehad op het persoonlijke leven van Johanna heeft haar kleindochter beschreven.

Geen ISBN nummer. Te bestellen bij Hannie Visser – Kieboom, tel. 06-54733819 of per e-mail: hanviskie@gmail.com Prijs: € 12.50

We want more! Eindredactie Piet Augustein

'We want more..... 50 jaar popmuziek in Gorinchem' is een uitgave van het Regionale Archief Gorinchem en de Historische Vereniging 'Oud Gorcum'. Dit boek kwam tot stand in het kader van het jubileumthema: Feesten, Uitgaan en Vertier bij het 100 jarig bestaan in 2009. Vijftig jaar, waarin een vrijwel onafzienbare hoeveelheid bands en groepen met even zovele actieve muzikanten het beeld van

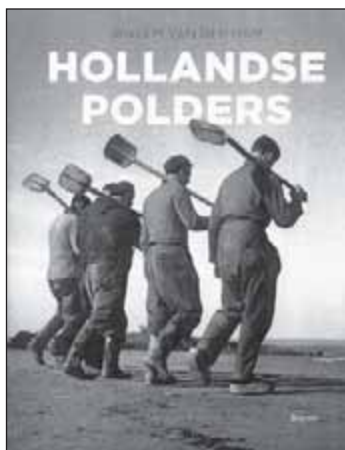

de Gorcumse beat, blues, rock, folk, soul, punk en al die andere muzikale stijlen bepaalden. Zonder de pretentie te hebben volledig te zijn kunnen de samenstellers zeggen dat ze een goed beeld hebben gegeven van de ontwikkeling van de popmuziek in Gorcum vanaf de jaren vijftig tot de dag van vandaag. Geen ISBN nummer. Te koop bij de Gorinchemse boekhandels en het Gorcums Museum.

Hollandse polders Willem van der Ham

Er wordt over de hele wereld gezegd dat God de aarde schiep maar dat de Nederlanders hun eigen land hebben geschapen. Maar hoe en wanneer hebben ze dat gedaan? Dit boek vertelt het verhaal van de scheppers van Nederland en van de duizenden pioniers, die boven-

dien geteisterd door ziekten als cholera en malaria, van modderig onland een mooi en welvaarend landschap maakten. Het is het verhaal van molens, stoomgemalen en andere hightech toepassingen, vanaf de zestiende eeuw tot vandaag. Hoe wel dit boek ons gebied niet beschrijft, is het zeer de moeite waard om goed door te lezen. Aan de hand van vele historische kaarten en illustraties ontsluit Van der Ham ons prachtige polderlandschap.

ISBN nummer: 978 90 850 68129 Uitgegeven door Boom Amsterdam. Verkrijgbaar bij de boekhandel of te bestellen bij Boom distributiecentrum, Postbus 400. 7940 AK Meppel Prijs: € 29,95

Op zoek naar de geschiedenis van het landschap **Hans Renes**

Dit boek geeft ons een handleiding voor onderzoek naar onze historische omgeving. Oorspronkelijke natuur is in ons land schaars. Eigenlijk bestaat Nederland alleen uit cultuurlandschap: landschap dat door de mens grondig is aangepast aan de eigen behoeften. Dit heeft eeuwen geduurd en in ons huidige landschap zijn nog steeds sporen uit verschillende tijden bewaard gebleven. Soms zijn die eenvoudig te herkennen, zoals hooggelegen dorpskernen, een wiel naast een dijk, een terp of een tiendweg. Veel andere sporen zijn bijna onzichtbaar en vragen een geoefend oog. Dit boek, deel 6 in de zoekreeks, geeft een beschrijving van de verschillende cultuurlandschappen en hun voorge-

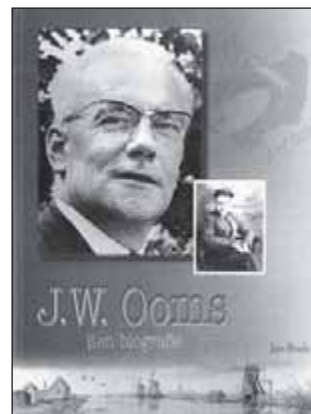

schiedenis.

ISBN nummer: 978-90-8704-097-0. Uitgeverij Verloren, Torenlaan 25, 1211 JA Hilversum. Info@verloren.nl Prijs: € 14,00

J.W. Ooms, een biografie **Jan Boele**

Streekboekenschrijver J.W. Ooms, wie kent hem niet? Wie heeft er nog nooit een boek van hem gelezen? Toch had de persoon J.W. Ooms nog veel meer facetten. Hij was niet alleen schrijver, maar ook schilder, illustrator, verzetsstrijder, politicus, journa-

list, dammer en zelfs fokker van geiten. Een zeer veelzijdig mens. Dit was de reden dat Jan Boele besloot een biografie aan hem te wijden. In deze biografie wordt op chronologische wijze het levensverhaal van Jo Ooms gevolgd. Niet alleen ruime aandacht voor de vele streekromans, ook geeft deze biografie een fascinerende blik in de leefwereld van de eerste helft van de vorige eeuw. Ook zijn privéleven komt uitgebreid aan bod. Bijzonder om te lezen!

ISBN 978-90-90251-39-4 Uitgegeven door de J.W. Ooms Stichting

Varen naar de overkant, **Veerdienst Dordrecht – Zwijndrecht van 1200 – 2010** **Walter van Zijderveld**

Voor mij ligt het jaarboek 2009 uitgegeven door de Historische Vereniging Oud-Dordrecht. Dit jaar is gekozen voor een van de veerdiensten van en naar Dordrecht. Voor 1871 waren de meeste Dordtenaren en andere inwoners van het

Eiland van Dordrecht voor het reizen buiten hun woongebied afhankelijk van professionele veerdiensten. Aanvankelijk gedaan door een roeiboot, later door een zeilschip, stoomboot, zelfs een raderboot en uiteindelijk de waterbus.

De schrijver verhaalt deze geschiedenis door middel van een chronologische aanpak. Een jarenlange intensieve archiefstudie ging hier aan vooraf. Het is boeiend te lezen dat de belangrijkste noord-zuidverbinding van ons land dwars door Dordrecht liep en dat die aan de overkant bij Zwijndrecht haar vervolg kreeg. Het boek is rijk geïllustreerd en vele afbeeldingen zullen ook de verwende lezer onbekend zijn. Alle vaartuigen waarmee men in de loop der eeuwen werd overgezet, komen in beeld.

ISBN nummer: 978-90-812135-5-4
Uitgegeven door Oud-Dordrecht

Merwedegijzelaars dvd Gert Romijn met muziek door Ro Romijn

De leden van onze Historische Vereniging hebben allen het boekje Merwedegijzelaars, geschreven door Anja van der Starre ontvangen. Nu is daarbij ook de dvd over hetzelfde onderwerp beschikbaar gekomen. De moord op bakker Smit in 1944 door een landwachter was de opmaat tot de grote razzia op 16 mei 1944. Bewoners van o.a. Hardinxveld en Sliedrecht werden willekeurig opgepakt en naar Amersfoort afgevoerd. Er werd nooit zoveel over verteld, maar voor destijds betrokkenen heeft het altijd een grote impact gehou-

den. Pas in 2005 heeft Anja van der Starre, dochter van een Merwedegijzelaar het initiatief genomen om door middel van een prachtige website eindelijk recht te doen aan deze gebeurtenis. Het is heel indrukwekkend om deze geschiedenis niet alleen te lezen, maar ook te kunnen horen van de direct betrokkenen. Zij vertellen op ontroerende en emotionele wijze hun belevenissen. Na 65 jaar! Een prachtige aanvulling op het boek.

Verkrijgbaar bij de Historische Vereniging in het Informatiecentrum op zaterdagmorgen van 10.00 tot 12.00 uur en bij G. Romijn, De Buurt 14, 3372 DC Hardinxveld-Giessendam.
Prijs € 15,00

Hardinxveld/Giessendam, mijn dorp van toen Van boogbrug tot over den Dam Sander van Beuzekom

Sander van Beuzekom, geboren in 1939, heeft tijdens een gedwongen rustperiode in 1996 zijn jeugherinneringen opgetekend. Dat is de rasechte Hardinxvelder goed gelukt. In het eerste deel beschrijft hij de huizen en bedrijfjes vanaf de boogbrug tot onderaan Den Dam. In het tweede deel haalt hij herinneringen op aan zijn jeugd in de periode van de Tweede Wereldoorlog tot aan de dagen van de watersnoodramp in 1953.

Er komt van alles aan bod. Het spelen op straat, vriendjes, kattenkwaad, de lagere school van meester Tukker, sterke verhalen van Pauw Pik en vooral het naoorlogse jongensleven in de Peulenstraat. Voor zijn leeftijdgenoten herkenbare verhalen met hier en daar een vleugje fantasie. Sander heeft het in eigen beheer uitgegeven.

ISBN 97890 75703 320 NUR 520. Uitgeverij Vèrse Hoeven, Raamsdonkveer.
Telefoon 0162-514357 Prijs € 15,00

WETENSWAARDIGHEDEN

J.F. Teeuw-van der Plas

Wij kregen van iemand die zich bezig houdt met feiten en gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog, een aanvraag om een lezing voor de Historische Vereniging te houden over het mysterie van de houten bommen.

Wij hadden daar geen gelegenheid voor, maar toch waren we nieuwsgierig naar dit mysterieuze, onbekende verschijnsel.

Hier volgt het verhaal dat we toegestuurd kregen van Jean Dewaerheid.

“Het mysterie van de houten bommen”

Toen ik twee jaar geleden begon aan mijn zoektocht naar documentatie over de plaatselijke geschiedenis, kon ik geenszins vermoeden dat ik het boek van Pierre-Antoine Courouble “L’Enigme des Bombes en Bois” zou vertalen.

Twee weerstanders uit mijn gemeente (Machelen bij Brussel) vertelden me over het nepvliegveld dat de Duitsers in Peutie hadden aangelegd als afleiding voor het echte vliegveld in Melsbroeck. Eén van hen gaf deze informatie door aan Londen. Tot zijn verbazing én grote voldoening kwam de RAF de houten vliegtuigen bombarderen met ... houten bommen. Hij wist me verder te vertellen dat er iemand uit Peutie zo’n bom had meegenomen naar huis.

Om de man met de houten bom op te sporen, deed ik een oproep naar informatie. Ik maakte me echter weinig illusies, want een levende getuige terugvinden bijna 70 jaar na de feiten leek me een onmogelijke taak. De plaatselijke pers werkte mee en al gauw ontving ik de eerste reacties. Verschillende specialisten van heemkundige kringen lieten me vriendelijk verstaan dat die geschiedenis van houten bommen pure fantasie was, eigenlijk een veel voor-

komend indianenverhaal. Hun argumenten klonken dan ook overtuigend: de Royal Air Force zou geen kostbare vliegtuigen gebruiken, noch het leven van haar piloten op het spel zetten om houten bommetjes te gaan dropen op vliegvelden die geen enkel strategisch belang vertoonden. Het was daarenboven technisch onmogelijk zulke bommen te dropen. Waarom zouden de geallieerden de vijand verwittigen dat ze zijn list doorhadden? Enzovoort, enzovoort.

En daar zat ik dan: aan de ene kant twee betrouwbare weerstanders met een intact geheugen, aan de andere kant de specialisten van de Tweede Wereldoorlog die soms hun hele leven hadden gewijd aan de plaatselijke geschiedenis.

Wie kon en zou de waarheid brengen?

Dan maar gegoogeld. Na enig speurwerk viel ik op de aankondiging van de verschijning van

“L’Enigme des Bombes en Bois” van een zekere Pierre-Antoine Courouble. Ik belde hem op en een uurtje later stelde hij me voor zijn boek in het Nederlands te vertalen! Hij ging er nog met zijn uitgever over spreken en vroeg me een kleine CV op te stellen voor het geval ... Enkele dagen later kreeg ik een mailtje van ‘Les Presses du Midi’. Ik mocht eraan beginnen ...

Het mooie verhaal

Tijdens de Tweede Wereldoorlog hadden de Duitsers, om de geallieerden te misleiden, een beetje overal in Europa schijnvliegvelden of “Attrappen” aangelegd. Deze nepvliegvelden werden soms uitgerust met valse startbanen en valse gebouwen, maar altijd met houten vliegtuigen. Om de vijand belachelijk te maken, bombardeerden (meestal) Engelse vliegtuigen

deze nepvliegvelden met ... houten bommen. 'Wood for Wood' of 'Hout voor hout' was de toenmalige boodschap.

Toen de vader van Pierre-Antoine Courouble dit mooie verhaal rondvertelde aan wie het wilde aanhoren, werd hij meestal aangezien als een oude weerstander die aan het roddelen was. Als zoon vond Pierre-Antoine dit echt niet meer leuk en op een dag besloot hij de zaak te onderzoeken. Waren die houten bommen een mythe, een volkslegende of een echt verhaal? In 22 maanden grondig onderzoek verzamelde hij niet minder dan 161 getuigenissen van militairen, piloten en van kinderen van veteranen. Hij heeft tientallen getuigen ontmoet die

rechtstreekse getuigen van deze bommen waren, twee ervan hebben ze zelfs zien vallen! En dan op een dag vindt hij één van die bommen in een museum in Normandië. Hij maakt er foto's van, stuurt ze voor onderzoek naar zijn bronnen in o.a. Engeland, Duitsland en de V.S. De antwoorden van de specialisten spreken boekdelen, maar die leest u maar in het boek van Pierre-Antoine, kwestie van de spanning erin te houden, hé ...

Eén zaak staat nu al vast: die bommen zijn echt en werden daadwerkelijk gedropt. Tijdens mijn lezingen breng ik er zelfs mee als bewijs.

Als u het boek wilt kopen, neem dan contact op met de redactie van dit blad.

Websites

Op www.erfgoedcentrumdiep.nl zijn volgens het Dordtse archief 'opmerkelijke' collecties te zien. Zo is er Dordracum Illustratum, de verzameling van de Dordtse bankier Simon van Gijn (1836-1922), die onder meer bestaat uit kaarten, tekeningen, prenten, portretten, prentbriefkaarten en foto's.

Ook de collectie van de beroepsfotograaf Tollens (1864-1936).

De beeldbank wordt voortdurend aangevuld met nieuwe materialen.

Cultureel Erfgoed: www.cultureelerfgoed.nl

Dialect: www.meertensinstituut.nl

Bijzondere vondst

Piet Overduin deed in 1956 een bijzondere vondst. Hij baggerde een historisch zwaard op uit een sloot achter de boerderij van Koorevaar aan de Buitendams in Giessendam. Als jongen van tien jaar is dat iets geweldigs. Het zwaard werd schoongemaakt en bewaard. Nu is het recentelijk getaxeerd door de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek in Amersfoort. Het stamt uit de jaren 800-1000 na Christus. De waarde werd geschat op zo'n 1500 euro door expert Mieke Silberberg van het programma 'Tussen Kunst & Kitsch' van de AVRO op 7 april jl.

Overigens heeft Arnold de Haan in het Mededelingenblad 9e jaargang, nr.1 van februari 1987 een verhandeling geschreven over dit zwaard.

Bruno, de hond van Trijntje

In Museum De Koperen Knop ligt in een speciale vitrine het skelet van een hond dat opgegraven is in de polder bij Hardinxveld-Giessendam tijdens de aanleg van de Betuweroute.

De hond van 'Trijntje' (skelet van een vrouw, gevonden op bijna dezelfde plaats) heeft een mooi plaatsje gekregen op de zolder van het museum. De hond blijkt echter niet geschonken te zijn, maar 'geleend'. Nu wil het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden de hond eventueel ruilen voor de replica van Trijntje, die in Leiden wordt bewaard.

Dialect

Stefan de Vos uit Ridderkerk schrijft een scriptie over het dialect van de Alblasserwaardse dorpen. Heeft iemand, die nog echt 'Hardinxvelds' spreekt, interesse om deze student te helpen? Tel: 06.502.305.11

150-jarig jubileum Rehobothschool

Op 12 december bestaat de Rehobothschool 150 jaar. Dit jubileum wordt uitgebreid gevierd. De Historische Vereniging zal hieraan haar medewerking verlenen.

De voorbereidingen zijn al in volle gang.

Museum De Koperen Knop, Binnendams 6, Hardinxveld-Giessendam

Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 13.00-17.00 uur en zaterdag van 11.00-17.00 uur. EXPOSITIE "SJAALS"

De sjaal als de voorloper van de (over)jas is het onderwerp van de voorjaarsexpositie. Veel van de geëxposeerde materialen zijn ook te koop. 10-04-2010 t/m 26-06-2010.

EXPOSITIE "HOLLANDS GLORIE"

Een expositie over Hollands Glorie vormt het middelpunt in de zomer van 2010. Het wordt een expositie 'om trots op te zijn'. Van 03-07-2010 t/m 10-09-2010.

Slidrechts Museum

Openingstijden: woensdag en zaterdag van 14.00-17.00 uur

EXPOSITIE "SLIEDRECHT IN WATERVERF"

Jan van der Wal toont zijn aquarellen. Van 28-05-2010 t/m 31-07-2010

EXPOSITIE "WATERKANT"

Objecten en kunstwerkjes van kloskant met workshops eenvoudig kantklossen. Van 06-08-

2010 t/m 23-10-2010

EXPOSITIE 'VERGEET-MIJ-NIET'

Verzameling poesiealbums uit particulier bezit (bruikleen).

Van 05-11-2010 t/m 08-01-2010

Museum het Reghthuis te Giessenburg

Openingstijden elke woensdag en zaterdag van 13.30 tot 17.00 uur.

EXPOSITIE " Kind in de jaren '50". Van 17-04-2010 t/m 28-08-2010

Het Hof, Hof 12 te Dordrecht

Openingstijden dinsdag t/m zaterdag van 11.00-17.00 uur, zondag van 13.00-17.00 uur.

EXPOSITIE 'Het Ware Geloof? Reformatie als cultuurclash'

WINTERS VAN TOEN

Wil Koorevaar

We stopten er krantenpapier tussen. Op de ruiten stonden prachtige ijsbloemen, dat heb je tegenwoordig niet meer met dubbelglasramen. Langs de goten en rieten daken hingen lange ijspegels. Op 18 januari werd de Elfstedentocht gereden, een ijzingwekkende prestatie die door Reinier Paping werd gewonnen.

Begin maart was er zelfs een toertocht voor auto's over het ijs op het IJsselmeer bij Stavoren. Mijn eerste herinnering dat de rivier dicht was en je erop kon lopen dateert uit 1956.

Daar staan negen jongens op het ijs met op de achtergrond scheepswerf De Merwede.

Het zijn van links naar rechts, bovenste rij: onbekend, Jan Robbe, Wil Koorevaar, Jan Pijl, Kees Robbe. Onderste rij: Van Dijk, onbekend, Ted van Rijsbergen, Joop Kraaijeveld.

De laatste was in februari 1963.

Twee foto's van de dichtgevroren rivier in 1963.

SCHENKINGEN

Van de redactie

Van de heer Peurseem, Wibautstraat 2, boeken, diverse foto's en ansichten. Ook enkele rouwkaarten en trouwboekjes.

Van de heer De Mik, Boven-Hardinxveld, enkele exemplaren van "De Standaard" en mooie complete verzamelplaatjesalbums: "Van Zee tot Zee", "Over auto's en autorensport", "De geschiedenis van de Automobiel" en "Groenten, bloemen en vissen".

Van Jasper de Jong, Broekseweg 7, een document van vrijwillige verkoping van een Hardinxvelds huis.

J. Verkaik bracht een porseleinen fitting.

Mevrouw Van der Vlies gaf een oude handige

trechter om weckpotten te vullen.

Mevrouw W. Groeneveld-de Jong, Vlietstraat 49, bracht een leuk speelgoed-kruidenierswinkelje, een weegschaal en een houten lampet-
emmer met koperen banden.

De heer De Jong, Tielensweer, gaf een doosje brocoform uit de drogisterij van J.H. de Jong.

Anoniem: Een oud halmaspel.

Van A. van de Heuvel een aantal rouw-en trouwkaarten en enkele portretten.

De heer De Jong bracht een pentekening van Buitendams 4.

Van mevrouw Meerkerk- van Trigt een originele foto van dr.Graftdijk.

Twee kranten, 'De Rondon de Giessen' (1935) en 'Rotterdams Nieuwsblad' (1938) en een door meester Schaafsma geschreven gedicht over WO II, van de heer Loeve.

Het eigendomsbewijs van een pand in het Krommegat van Nel Alblas.

Van de heer mr. Zwanenburg uit Zeist een Statenbijbel met opdruk "Hardinxveld", en foto's met archiefstukken van de familie Van Spall. (19e-eeuwse predikant van Giessendam-Neder-Hardinxveld).

Mevrouw Vogel gaf twee boeken over het Koningshuis.

Mevrouw N. den Besten gaf een door haar vader opgebaggerde sabel, ws. uit de 16e eeuw. De sabel is ingekort. De plaats is onbekend.

De heer J. Dubbeldam bracht een boek met de titel 'Vught' geschreven door Harkema. Het gaat over de belevenissen van de gegijzelde Harkema in kamp Vught in de Tweede Wereldoorlog.

De heer Batenburg zag de 'Oranje'etalage van het HIC en kreeg een goed idee om ook een paar gedenkbekers te brengen over het Oranje-huis: Juliana 50/50 en Juliana en Bernhard 1937-1962.

Mevrouw Caljé uit Amsterdam gaf ons kopieën van oorlogsbrieven van een familielid die door de bezetter was gegijzeld en werd opgesloten in diverse gevangenissen, als ook in Scheveningen. Wij zullen deze informatie zorgvuldig in ons archief bewaren.

WIE, WAT, WAAR?

Mevrouw Van de Bree kreeg twee ansichtkaarten die gericht zijn aan familie Den Breejen en de afzender is Haeser en Van de Werf.

Weet iemand iets meer over deze ansichten te vertellen?

We laten u de voor- en achterkant zien.

UITGAVEN IN DE HISTORISCHE REEKS EN SPECIALE UITGAVEN VAN DE HISTORISCHE VERENIGING HARDINXVELD-GIESSENDAM

1. Buitendams 4 (1778-1978).....	€ 2,25
2. Molens van Hardinxveld-Giessendam.....	€ 3,85
3. Den Eendenbout (opgraving in een woonheuvel).....	€ 3,85
4. Het stoomgemaal.....	uitverkocht
5. Makelaars van Hardinxveld-Giessendam.....	€ 3,85
6. Buitendams 118 (Giessendamse boerderij).....	uitverkocht
7. 700 jaar Dam.....	€ 3,20
8. Parlevinkers.....	uitverkocht
9. Rondom de Giessen.....	uitverkocht
10. Swets tabak en daar blijf ik bij.....	€ 6,60
11. Hardinxveld en Giessendam in de Franse Tijd.....	€ 5,65
12. Café Schalk.....	€ 5,65
13. 100 jaar boemelen.....	uitverkocht
14. De Hongerwinter.....	€ 6,60
15. De Hennepteelt.....	€ 4,40
16. Het kleine monument in Hardinxveld-Giessendam.....	€ 5,45
17. Dijken en doorbraken.....	uitverkocht
18. Aan d'n dijk.....	uitverkocht
19. Gemeentehuizen van Hardinxveld-Giessendam.....	€ 2,25
20. Ievers tussen Kaoi en Kloeve...deel 1.....	uitverkocht
21. Aart van Bennekum, kunstenaar.....	€ 6,80
22. Herinneringen aan oorlogstijd.....	uitverkocht
23. 100 jaar Nederlandse Protestantenvond.....	uitverkocht
24. Ievers tussen Kaoi en Kloeve, deel II.....	€ 6,80
25. Uit de pen van tante.....	€ 6,80
26. De watersnood van 1953.....	uitverkocht
27. Schuttevaer en Binnenvaart.....	uitverkocht
28. De Crisisjaren in Hardinxveld en Giessendam.....	uitverkocht
29. Vrouwenrecht en liberalisme aan de Merwedijk.....	€ 6,60
30. De 50ste mei.....	uitverkocht
31. De samenvoeging van Giessendam en Hardinxveld.....	€ 8,85
32. C. Baardman, de schrijver en zijn werk.....	€ 7,95
33. Het Langeveer.....	€ 6,60
34. De Indiëgangers.....	€ 12,50
35. 1899-1999 Nieuws van honderd jaar geleden.....	€ 6,80
36. De Peulenstraat in 1950.....	uitverkocht
37. Groeten uit Giessendam.....	€ 8,25
38. De historie van het pand Buitendams 4.....	€ 6,50
39. Nievers was den dijk echt recht.....	€ 9,20
40. Groeten uit Boven-Hardinxveld.....	€ 8,90
41. Kleine zaken van een kleine kerk, Gereformeerden in Hardinxveld.....	€ 9,80
42. Groeten uit Beneden-Hardinxveld.....	€ 8,90
43. 150 jaar Openbaar Onderwijs in Hardinxveld-Giessendam.....	€ 8,90
44. Merwedegijzelaars, slachtoffers van de razzia van 16 mei 1944.....	€ 8,75

OVERIGE UITGAVEN:

Het Verleden Nu (fotoboek).....	€ 11,35
Buitendams huis-ter-om-op.....	uitverkocht
Een wandeling door Binnendams.....	€ 6,80
Van Geslachte tot Geslacht...(uitg. van de Herv. Kerk G'dam en H'veld).....	€ 15,90
H'veld en G'dam, van vissers- en hoepmakersdorpen naar industriegemeente.....	uitverkocht
Hardinxveld en de riviervisserij.....	€ 20,40
Rehobothschool 1860-1985.....	uitverkocht
Van hondekarran en hobbelsbussen.....	uitverkocht
Anders nog iets (neringdoenden en bedrijven).....	€ 2,25
Dr. Aris Graftdijk, Photographie.....	€ 11,35
Herberg De Zwaan.....	€ 15,90
Onder ons gezeed.....	uitverkocht
Het verhaal van de dijk.....	€ 7,95
Hoeke Doeme?.....	€ 7,95
DVD dorpsfilm 195.....	€ 7,50
Hardinxveld-Giessendam in de jaren 50 (nog te koop in Museum De Koperen Knop).....	€ 15,00
Gekleed in de Waard.....	€ 17,50

150 UITGAVEN VAN DE STICHTING DORPSBEHOUD

Van boodschappen doen naar winkelen.....	€ 2,25
Heggen en Steggen (tweede druk).....	€ 7,95

ALLE UITGAVEN ZIJN, TENZIJ UITVERKOCHT, VERKRIJGBAAR OP DE VOLGENDE ADRESSEN:

Historisch Informatie Centrum, Peulenstraat 243, elke zaterdagmorgen van 10.00-12.00 uur.
 IJzerwinkel van de heer Coenraads, Buurt 6, Boven-Hardinxveld, tijdens openingstijden winkel.
 Secretariaat Historische Vereniging, Buitendams 77, maandag t/m vrijdag
 Museum De Koperen Knop, dinsdag- t/m vrijdagmiddag 13.00-17.00 uur, zaterdag van 11.00- 17.00 uur.

HISTORISCHE VERENIGING
HARDINXVELD-GIESSENDAM

JAARGANG 32 NUMMER 1